

Fínsko 2013, 19. júla až 4. augusta 2013, Cestovná kancelária KUDRNA

Foto: Peter Šrank a Daniela Lukáčová (+Mirec Lukáč, Miro Svitek a možno ďalší)

Technika: Canon A1200, Nikon AW100, Canon EOS 40D

Predná strana obálky: Sauna

Zadná strana obálky: Polnočný zber čučoriedok

Fotobook zostavil: Peter Šrank petersrank.sk

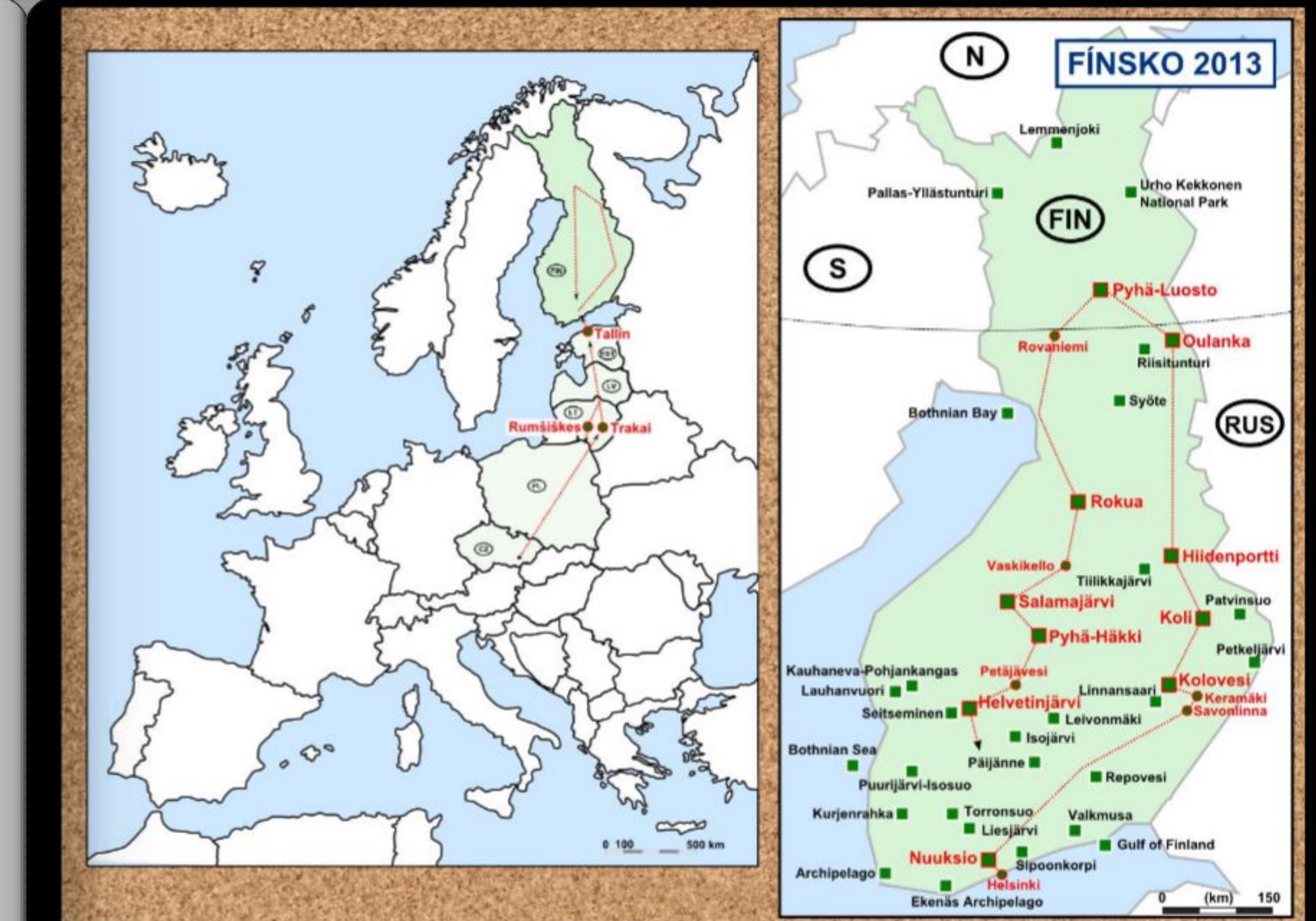

11 52001 54225 2

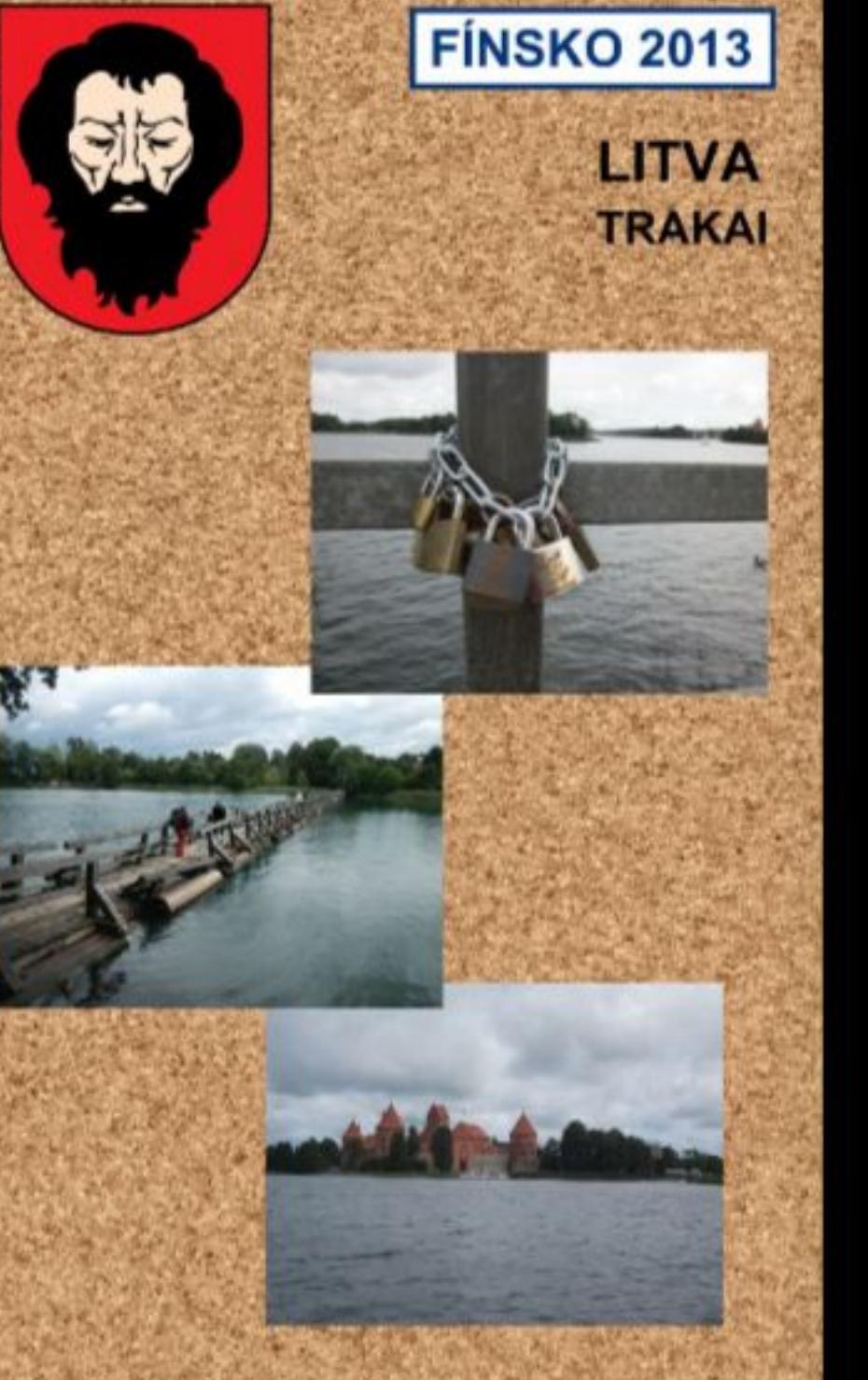
Peter Šrank ..... FÍNSKO 2013

FÍNSKO

Fínsko (Suomi, Finland). Má 338 145 km² (6x väčšie ako Slovensko) a 5,2 milióna obyvateľov (ako Slovensko). Územie sa zväčšuje každý rok asi o 7 km² (dvíhanie po dobe ľadovej). 10% vodná plocha, 70% lesy, 8% obrábaná pôda. Má takmer 200 000 jazier. Úradné jazyky finčina (92%) a švédčina (5%). Na severe v Laponsku žije asi 7000 Laponcov (Sámovia). Hlavné mesto Helsinki. Mena euro. Má 37 národných parkov (z nich sme navštívili 10). Väčšina územia je nížina, najvyšším bodom je Haltitunturi s výškou 1 328 m nad morom (na severozápade). Turisticky zaujímavé informácie: národné parky sú vybavené táboriskami a chatami pre voľné použitie, je dovolené zbierať huby a plody, v lete býva veľa komárov (odporúča sa miestny repellent Off). Poznámka: mapka vpravo sa objavuje v celej fotoknihe a pomáha orientácii. Vždy je na nej zvýraznené miesto, ktorého sa príslušná kapitola týka.

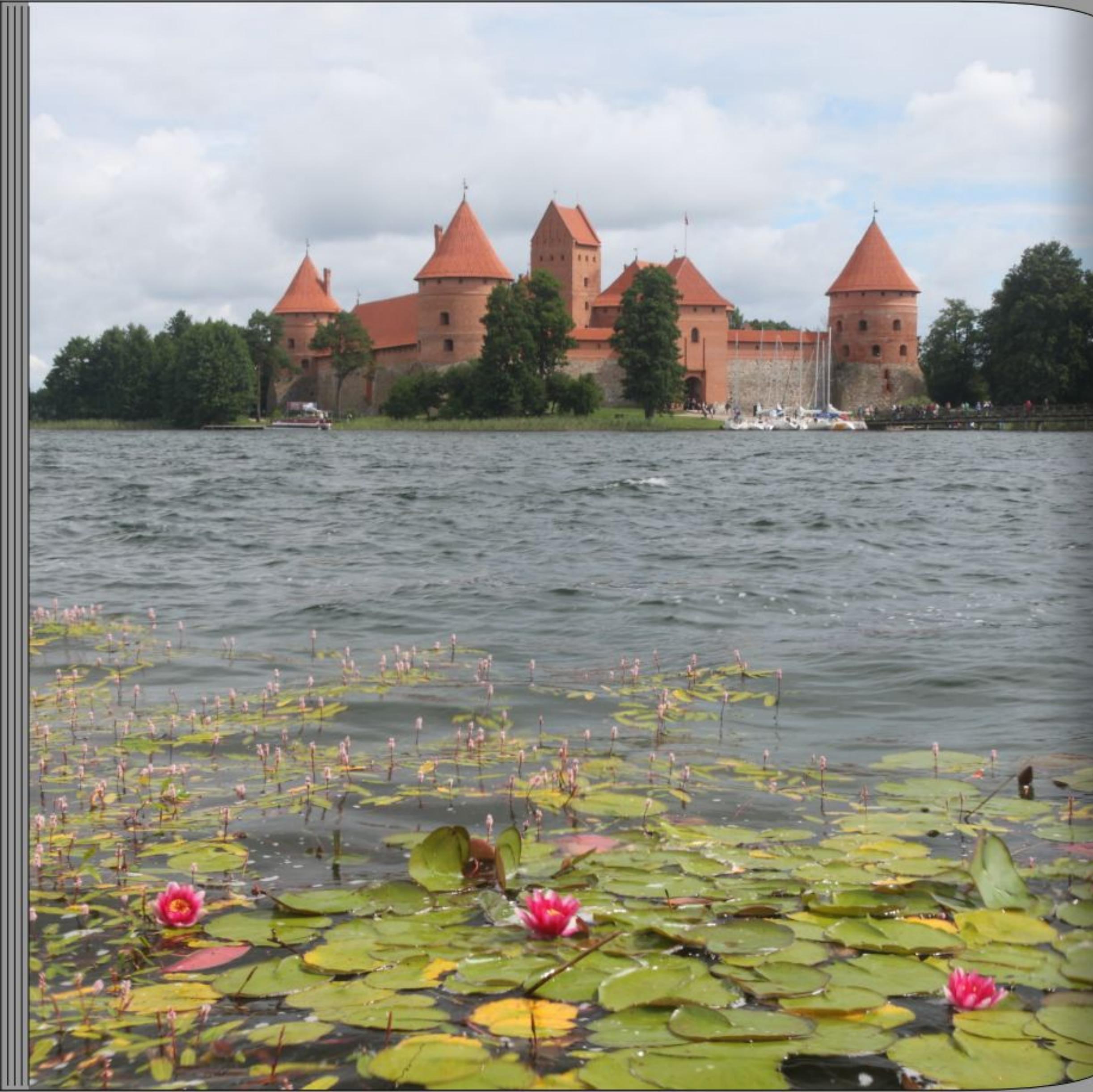

FÍNSKO 2013

LITVA
TRAKAI

Vodný hrad Trakai (po litovsky Trakų pilis, po poľsky zamek w Trokach) sa nachádza v rovnomennom mestečku asi 28 km západne od litovského hlavného mesta Vilnius. Od začiatku 20. storočia sa začala na základe archeologických výskumov a historických dokladov pripravovať kompletnejšia rekonštrukcia hradu do podoby z 15. storočia. Dovŕšila sa začiatkom 90. rokov. Za vstupnou bránou sa rozkladá zámocký dvor, vľavo sú kazematy so zbrojnicou, skladmi a väzením. Po padacom moste sa prejde na nádvorie, odkiaľ sa po drevených schodoch dostaneme do jednotlivých miestností. V hrade je zriadené múzeum história a súčasnosti Trakai, ktoré zobrazuje život šľachte a miestnych nevoľníkov.

Tento druh trestu by sa zišiel aj v súčasnosti

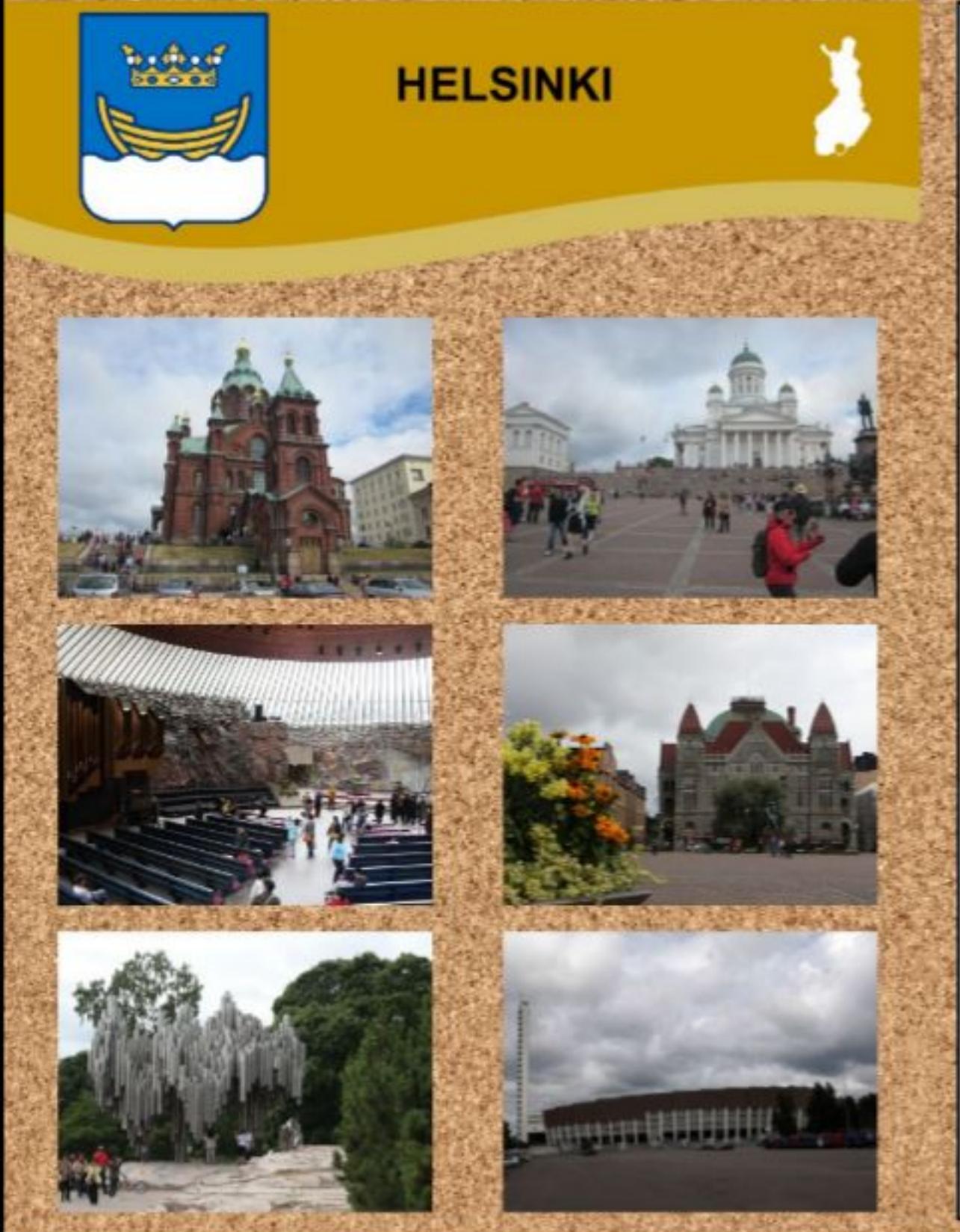

Miestny fastfood

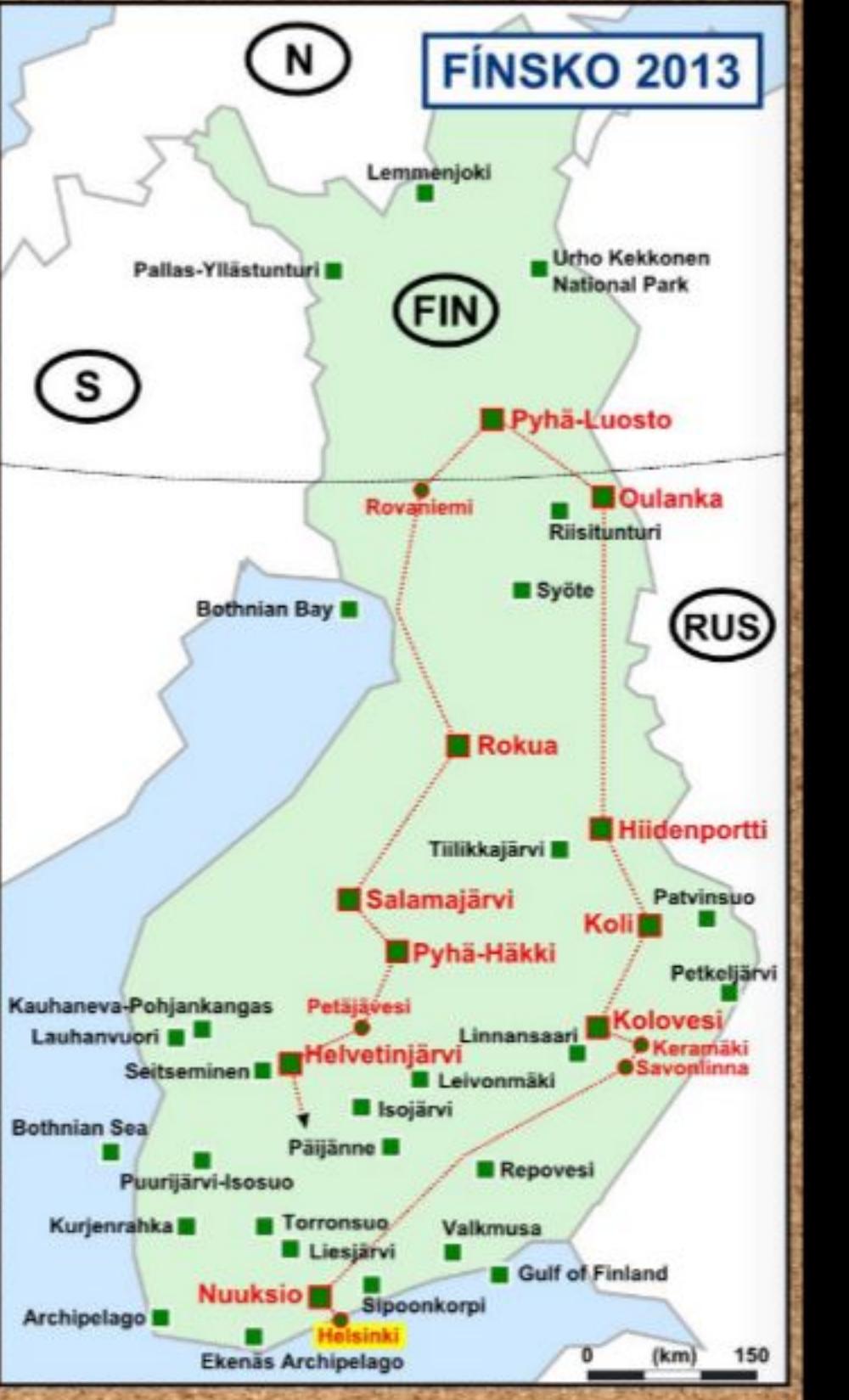

V jazernej krajine sú pontónové mosty najlepším riešením

HELSINKI

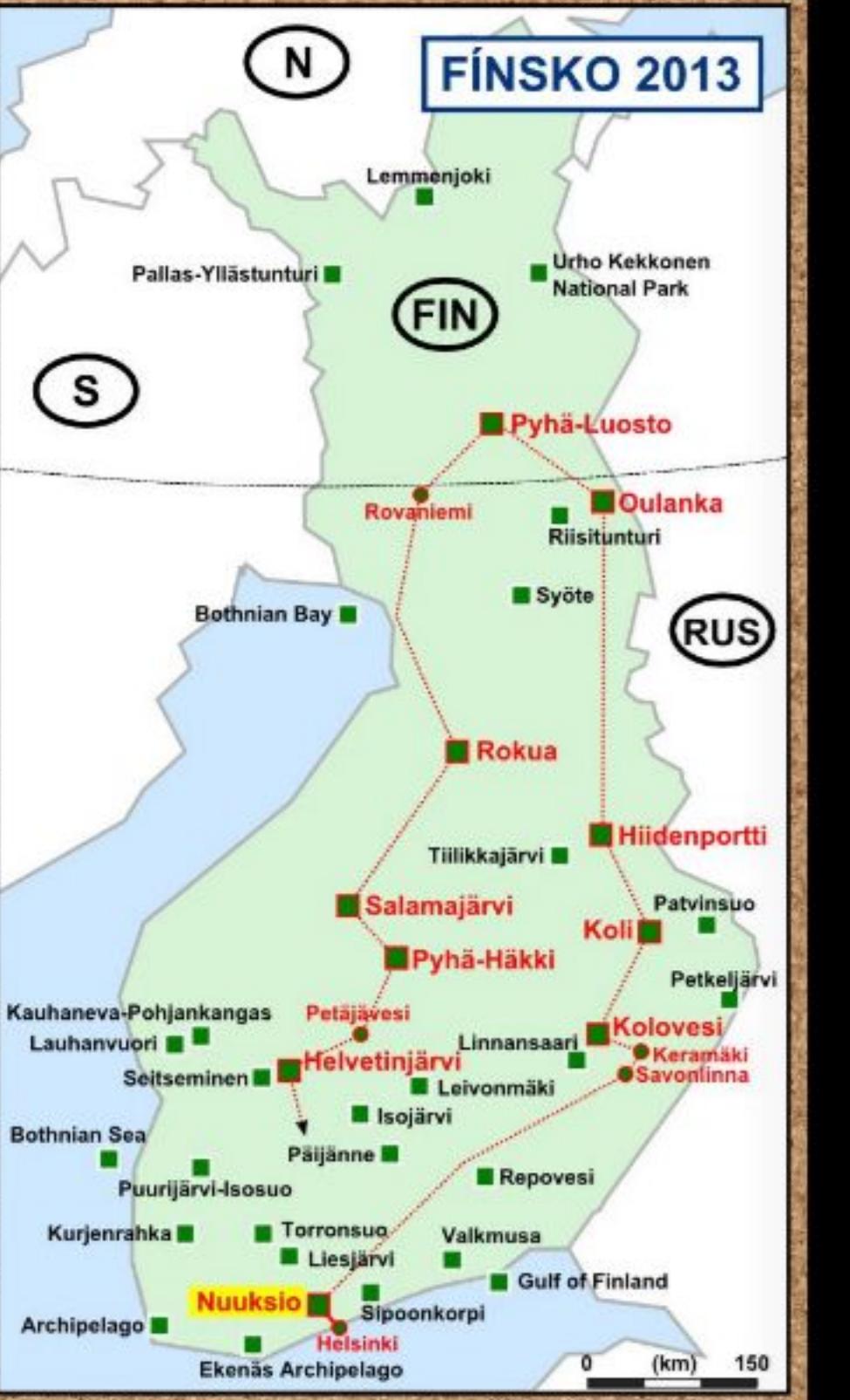
Helsinki (po fínsky Helsinki, po švédsky Helsingfors, rus. Хельсинки, skôr Гельсингфорс/Gel'singfors) sú hlavné a najväčšie mesto Fínska. Sú zároveň aj jeho najväčším prístavom. Boli založené v roku 1550. Majú pol milióna obyvateľov. Medzi najznámejšie turistické atrakcie patria (a na obrázkoch postupne sú) Chrám večného spánku Panny Márie, Katedrála evanjelickej cirkvi, podivuhodný kostol Temppeliaukio, Fínske národné divadlo Suomen Kansallisteatteri, park skladateľa Jeana Sibelia s pomníkom „varhany“, olympijský štadión, tradičný trh na námestí Kauppatori v starom prístave a nedaleko stará tržnica...

My máme hrachovú sezónu v máji, Fíni ju majú až v júli

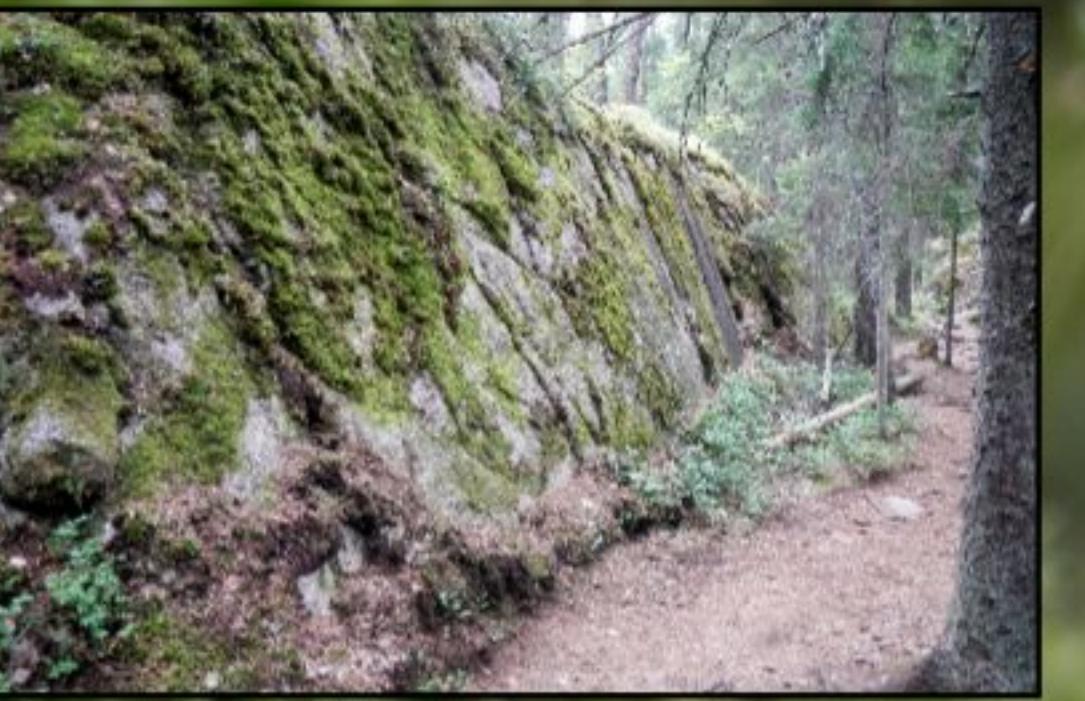
NP NUUKSIO

NP Nuuksio bol založený v roku 1994, má 53 km². Typická juhofínska príroda (jazerá, mokrade...) Je ľahko dosiahnuteľný hromadnou dopravou z hlavného mesta. 29 kilometrov značených trás, časť po drevených chodníkoch. Obrázkový náučný chodník pre deti s hádankami. Symbolom parku je poletuška slovanská (Flying Squirrel, *Pteromys volans*) - "lietajúca veverica". V parku je asi 200 miest, kde žije (tvorí samičie alebo samičie skupiny). Dokáže plachtiť až 75 metrov. Žíví sa brezovou kôrou, ktorú špirálovite vyhrýza. Tento spôsob získavania potravy sa nazýva krúžkovanie. Takisto obľubuje listy iných stromov, výhonky a púčiky, semená ihličnatých stromov, jelšové jahňady alebo bobule.

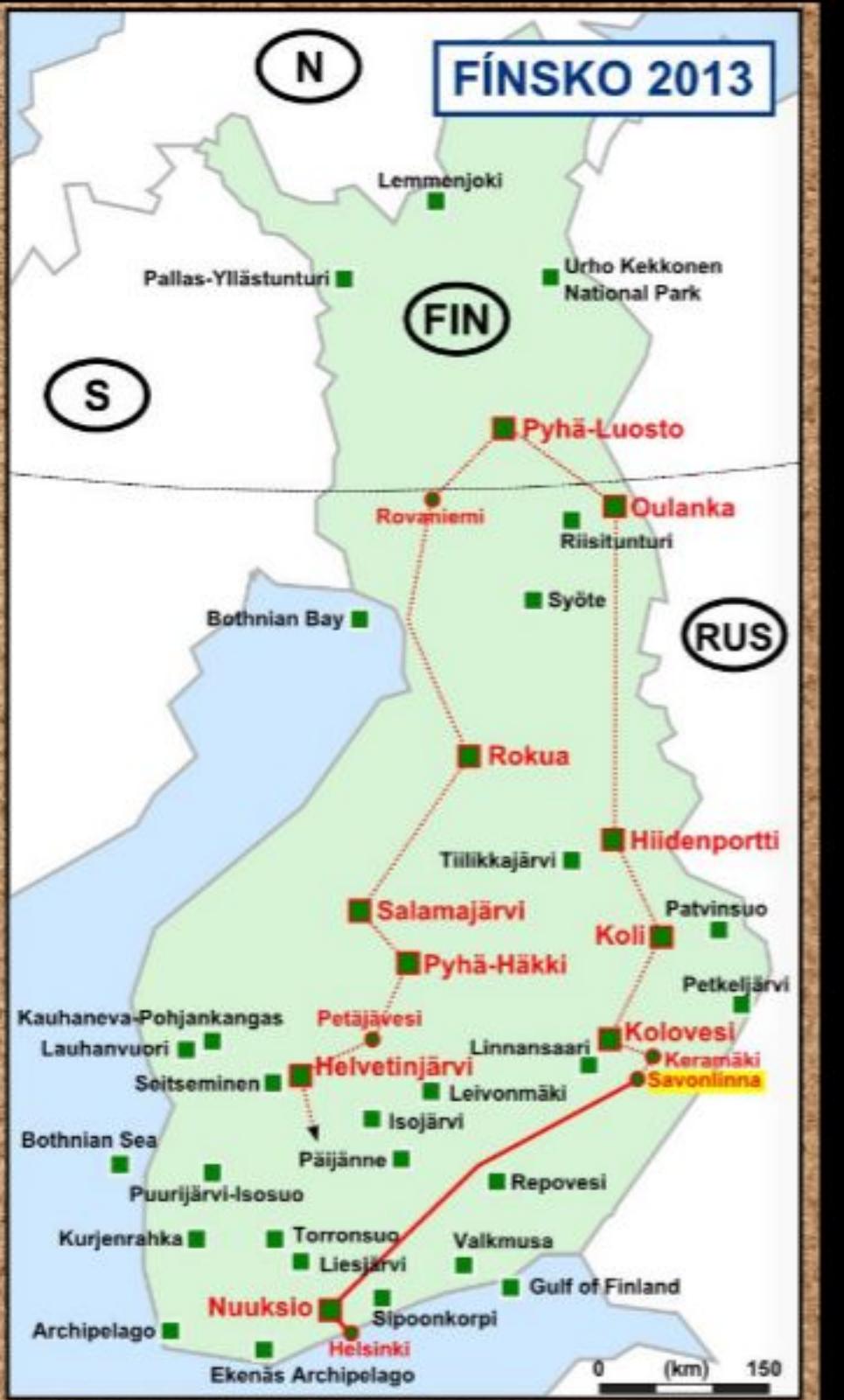

Aby sa deti nenudili

SAVONLINNA OVALINLINNA

Olavinlinna (doslova Olafov hrad, po švédsky Olofsborg) je ostrovný hrad na území mesta Savonlinna vo Fínsku, založený v roku 1475 Erikom Axelsonom ako Sankt Olofsborg. Hrad bol súčasťou fínskeho systému pohraničných pevností na rusko-fínskej hranici. V súčasnosti je najsevernejším dosiaľ stojacim stredovekým hradom. Mohutný kamenný hrad s troma vežami stojí na malom skalnatom ostrove a je považovaný za jeden z najkrajších fínskych hradov. Vo vnútri sú dve malé múzeá. Jedno vystavuje predmety súvisiace s hradom, druhé pravoslávne ikony z Ruska i Fínska. V dnešnej dobe sa na hrade vždy v lete koná Savonlinský operný festival (od roku 1912). Hrad je s brehom spojený pontónovým mostom, ktorý sa v prípade potreby odsúva. Okrem hradu je v Savonlinne aj múzeum provincie a múzeum parníkov.

Hradné WC

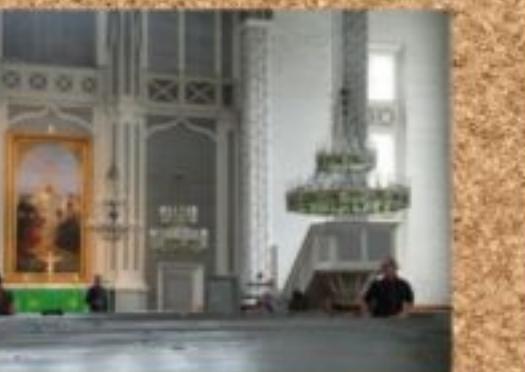
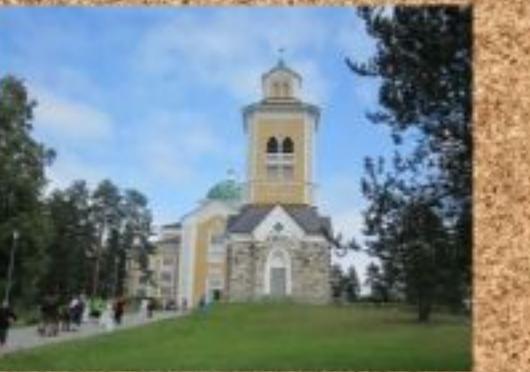
Mať zadok 50 metrov nad zemou je adrenalínové

Most na člne. Lodivod nemusí mať dobré orientačné schopnosti, nezablúdi. Druhý koniec mosta je totiž otočne pripojený k brehu.

KERAMÄKI

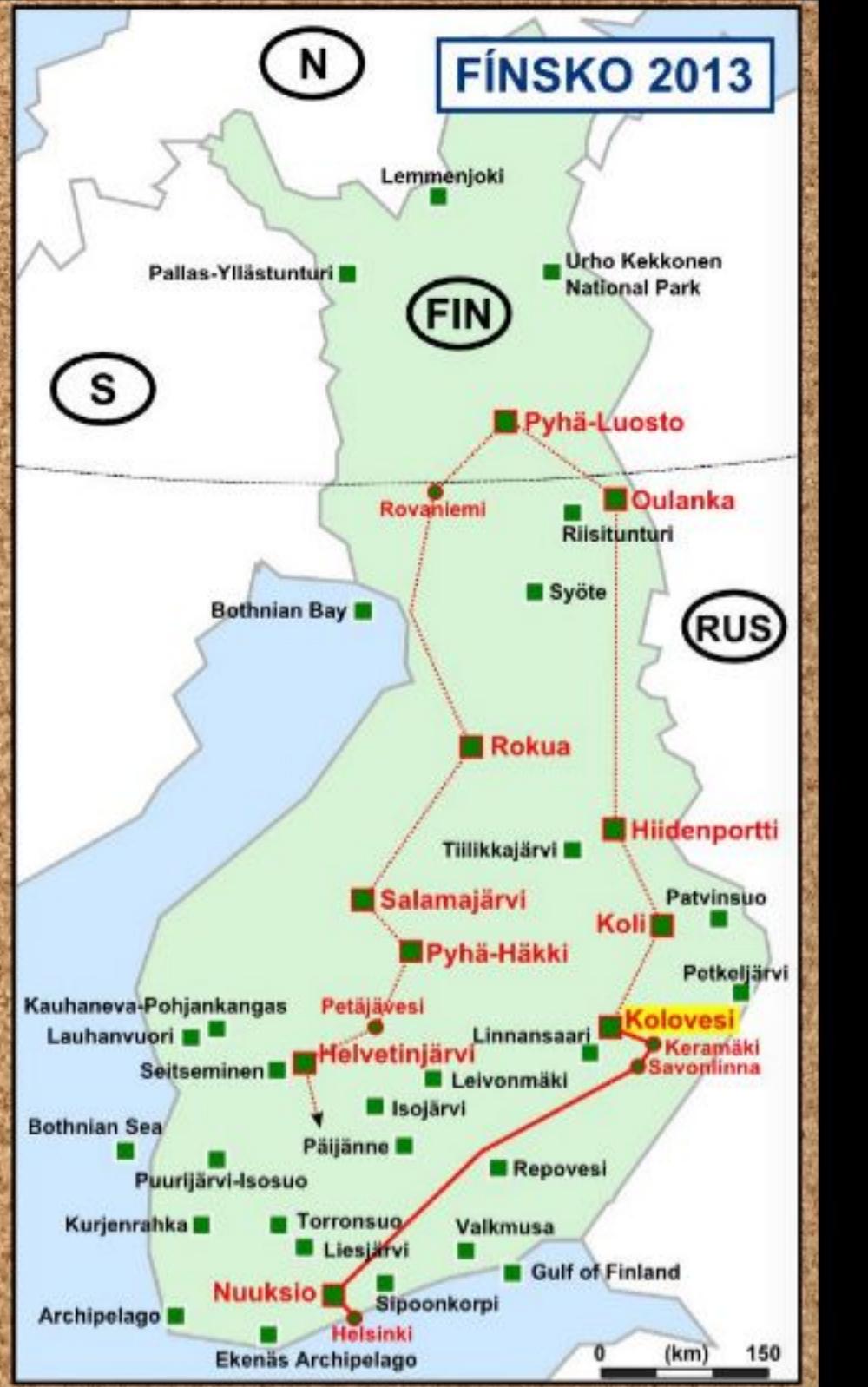

Najväčší drevený kostol na svete. Postavený 1844-1847, pôdorys 45x42 metrov, výška 37 metrov. 3000 miest na sedenie, celková kapacita 5000 ľudí. Nemá kúrenie, preto sa zimné bohoslužby slúžia v menšom kostole. Údajne je preto taký veľký, lebo sa staviteľ pomýlil a miery v centimetroch čítal ako miery v palcoch. Posledné výskumy ale hovoria, že je zamýšľanej veľkosti, aby postačoval pre polovicu populácie danej oblasti.

NP KOLOVESI

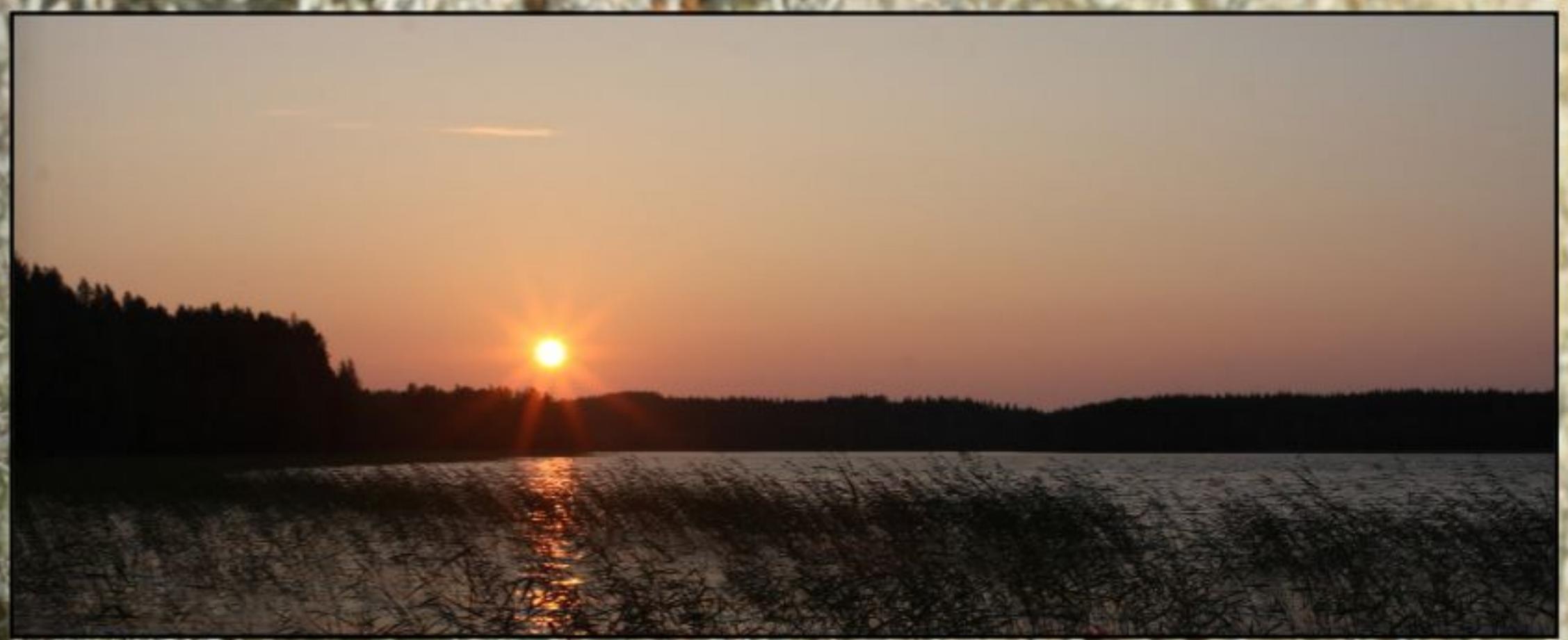

NP Kolovesi bol založený v roku 1990 za účelom ochrany ekosystémov ostrovov jazernej krajiny Saimaa a pralesov južného Fínska a na ochranu vzácneho sladkovodného tuleňa krúžkovaného, ktorý sa tu vyskytuje. Má 23 km². Takmer celý park je prístupný len po vode a do niektorých oblastí je vstup zakázaný úplne. Na južnom okraji parku je jediný asi 6 kilometrov dlhý náučný chodník.

Tuleň krúžkovaný saimaa (*Phoca hispida saimensis*) je sladkovodný poddruh, ktorého predkovia sa oddelili od hlavného druhu po dobe ľadovej, keď sa prerušilo spojenie s morom. Je to jeden z najohrozenejších poddruhov tuleňa na svete s odhadovaným počtom 250 jedincov. NP Kolovesi je jedným z jeho posledných prirodzených prostredí.

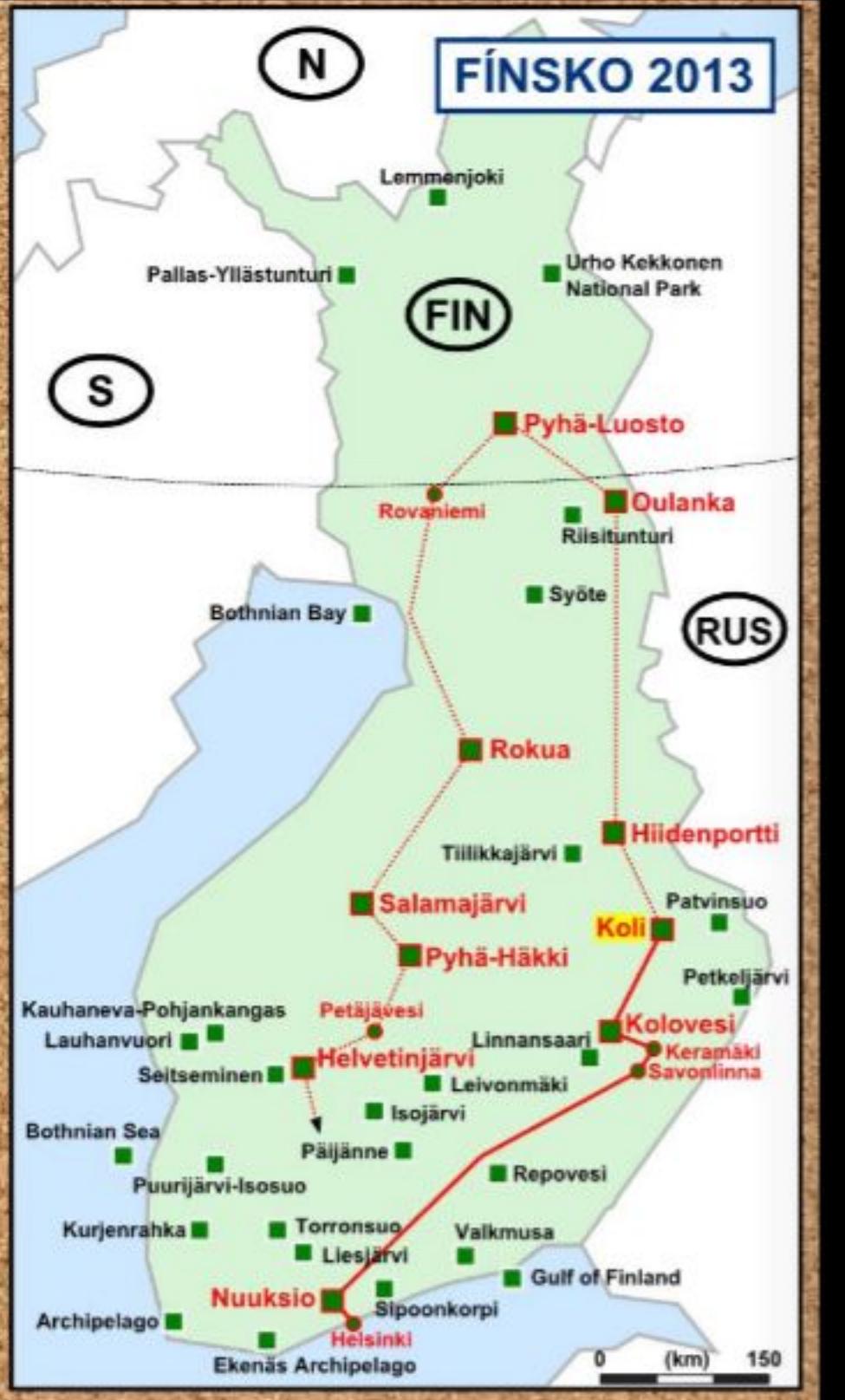

Toto je celok, na druhej strane sú detaily.

NP KOLI

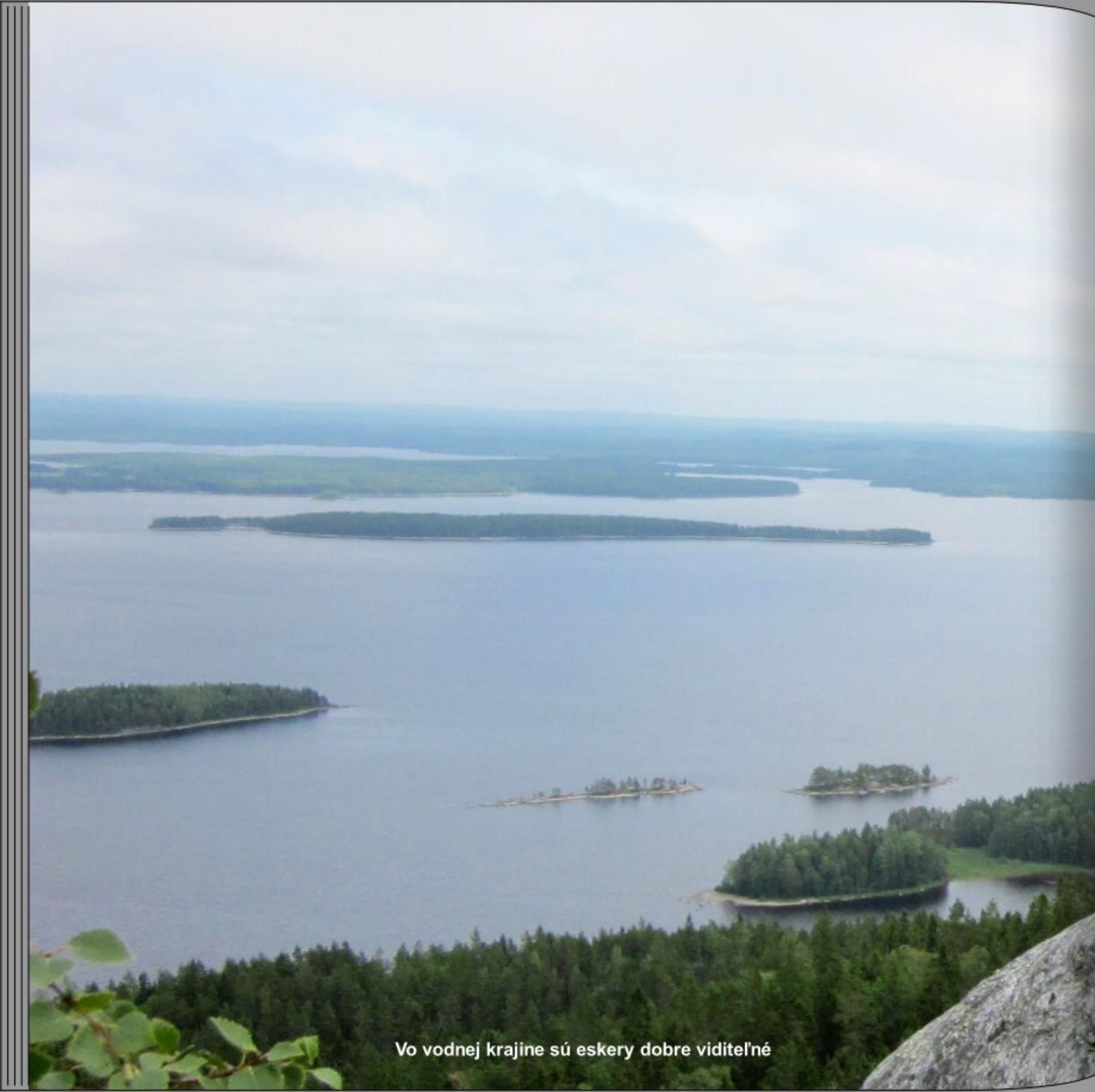

NP Koli (1991, 30 km²) je najmä skalný chrbát na juhozápadnom brehu jazera Pielinen pri severnom okraji Fínskej jazernej plošiny. Najvyšší bod je Ukko-Koli (347 m n.m. a 254 m nad hladinou jazera s ostrovčekmi eskerov). Vo Fínsku je málo miest, ktoré dovoľujú pozrieť sa na jazernú krajinu zhora, preto je park veľmi oblúbený.

Esker je geomorfologická forma vzniknutá činnosťou ľadovca. Vzniká ukladaním sedimentov podľadovcových riek pri ich ústí alebo vypĺňaním podľadovcových tunelov. Eskery majú tvar vlniacich sa úzkych chrbátorov pripomínajúcich železničný násyp. Bývajú dlhé aj niekoľko kilometrov, ale v krajine sú ľahšie rozpoznané. Eskery v jazere nie sú veľké, ale zato dobre viditeľné.

Dávat si vrcholovú fotku vo výške 347 m n.m. je nezvyklé

Vo vodnej krajine sú eskery dobre viditeľné

NP HIIDENPORTTI

NP Hiidenportti bol vyhlásený v roku 1983 na ochranu divočiny regiónu Kainuu. Hlavnou časťou je údolie (kaňon) Hiidenportti. Typickú krajinu parku predstavuje mozaika rašelinísk a rôznych druhov lesných vresovísk. Časť parku je chránená už od roku 1940 a v roku 1970 boli k chránenej oblasti pridané Palolampi a Kovasinvaara. Teraz je rozloha parku asi 45 km², z čoho len 2 km² zaberajú vodné plochy.

V parku sa dá ľahko natrafiť na bobra. Jazero Palolampi má pri brehu veľkú plochu porastenú kobercom rašeliniskových rastlín, medzi ktorými je najvďačnejším objektom fotografovania hmyzožravá rosička.

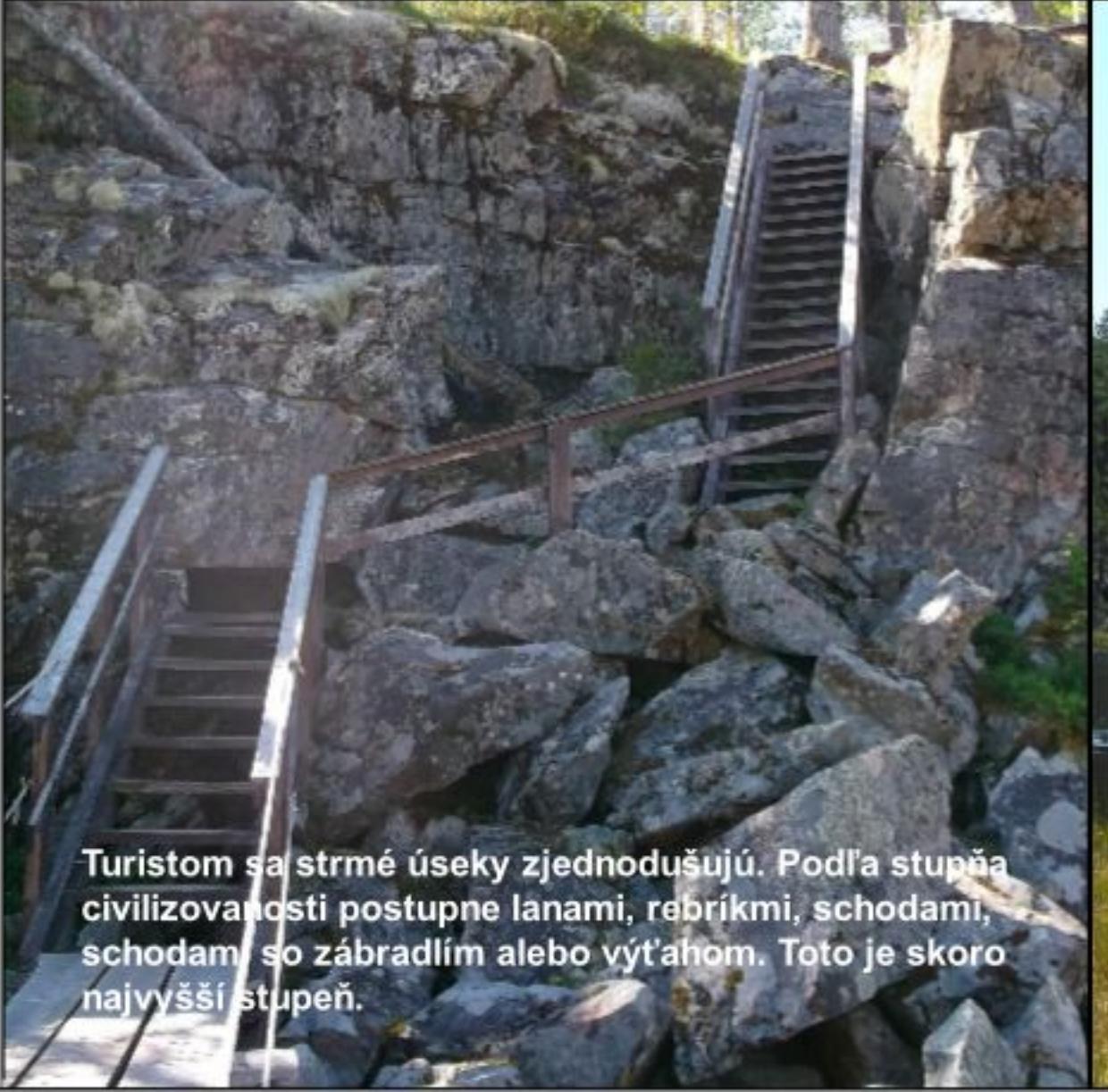
Na tomto ostrovčeku bolo najromantickejšie táborenie a kúpanie z celého Finska

Z treku nad kaňonom bol pekný výhľad na vodu farby kávy a v nej ležiace stromy

Na bobra bolo treba dobrý teleobjektív a trpežlivosť'

Turistom sa strmé úseky zjednodušujú. Podľa stupňa civilizovanosti postupne lanami, rebríkmi, schodami, schodami so zábradlím alebo výťahom. Toto je skoro najvyšší stupeň.

Našiel som na zemi chumáč lišajníka a napadlo mi použiť ho ako bradu. Dobre držal. Keď som si ho dával dole, zistil som, že nie som prvý, koho to napadol. Preto dobre držal, lebo na ňom bola prilepená žuvačka.

Voľná vodná hladina sa na prítokovej strane jazera Palolampi nachádza až za kobercom rastlín, z ktorých raz bude rašelina

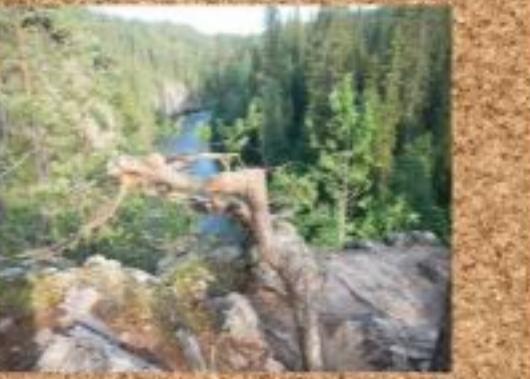
Získať pekné makrofotky niekedy znamená zabárať sa po lýtka do mäkkého koberca (jazero Palolampi)

Rosička

NP OULANKA

NP Oulanka bol vyhlásený v roku 1956, má rozlohu 290 km².

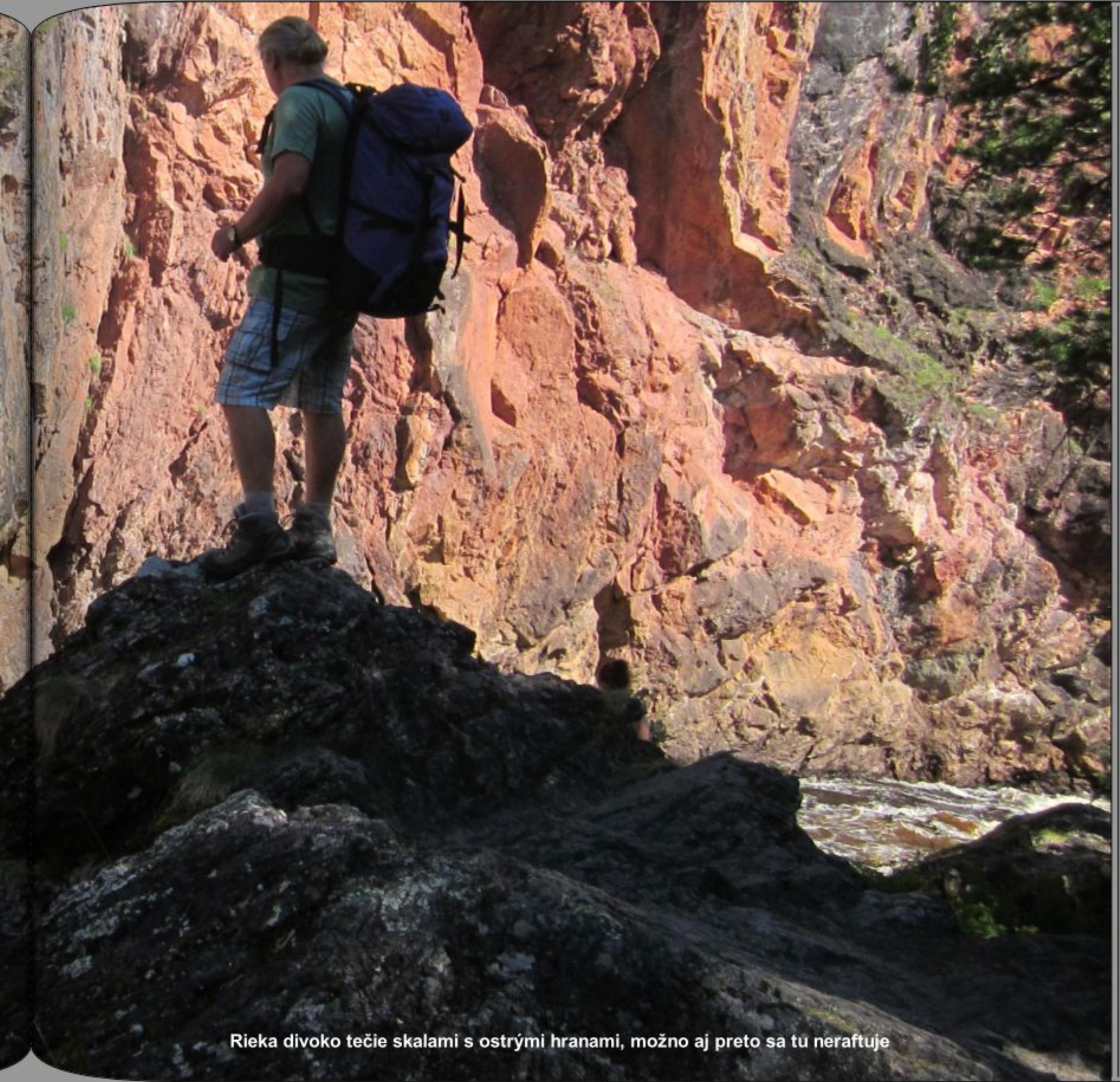
Rieka Oulanka vytvára skalný kaňon s mohutnými perejami a ďalej preteká uloženinami štrkopieskov, kde tvorí lavice s vysokými brehmi.

Celým parkom vedie Medvedia cesta Karhunkierros dĺžka 82 km. Sú na nej umiestnené železné "kilometrovníky" s informáciou o vzdialosti k východzím bodom a s GPS súradnicami.

Ked' treba dostať čln k vode

Rieka divoko tečie skalami s ostrými hranami, možno aj preto sa tu neraftuje

Ked' rieka opustí pereje, úplne sa zmení. Zrazu je z nej pokojná tmavá voda medzi pieskovými brehmi.

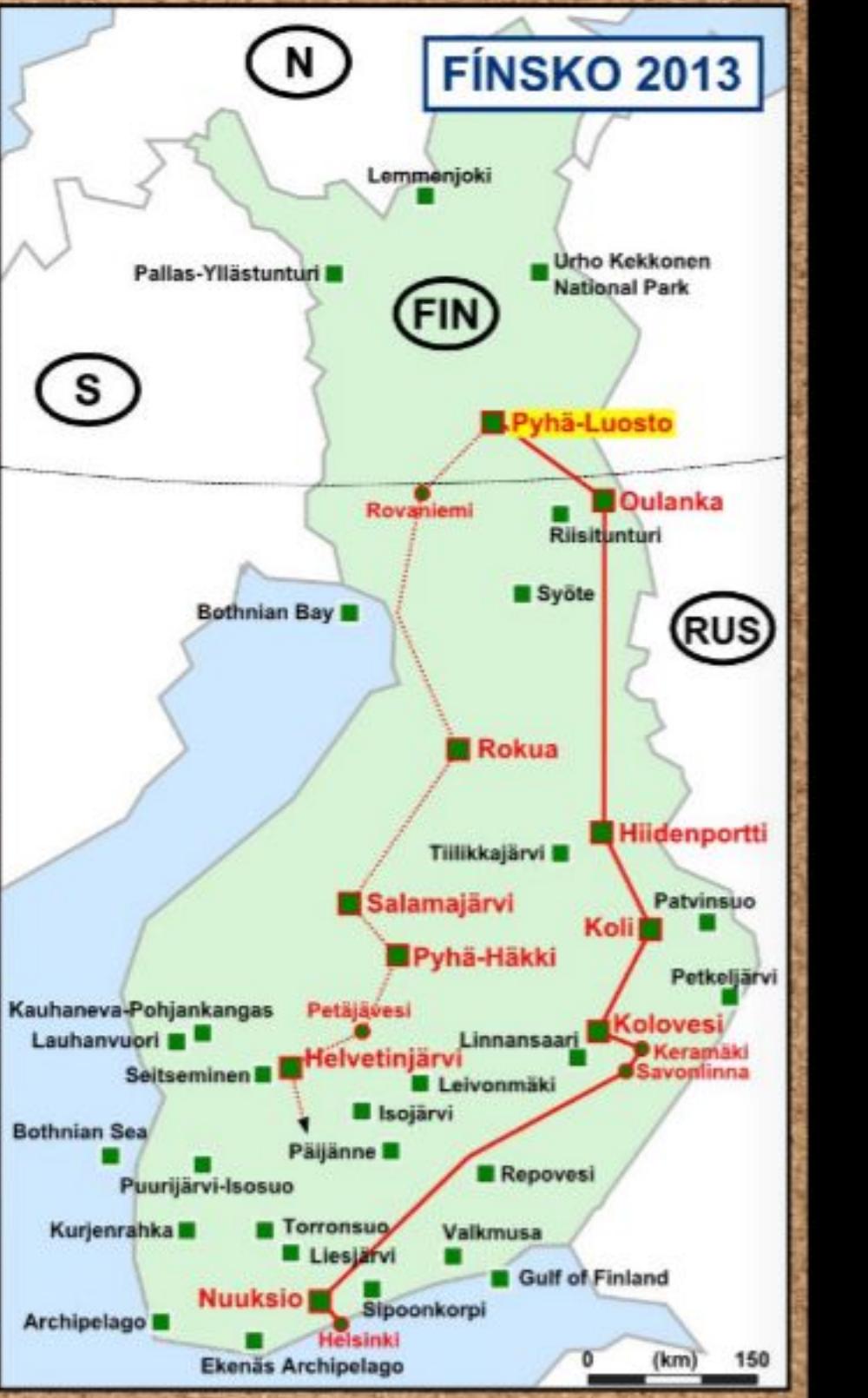

V každom z nás je malý paparazzi

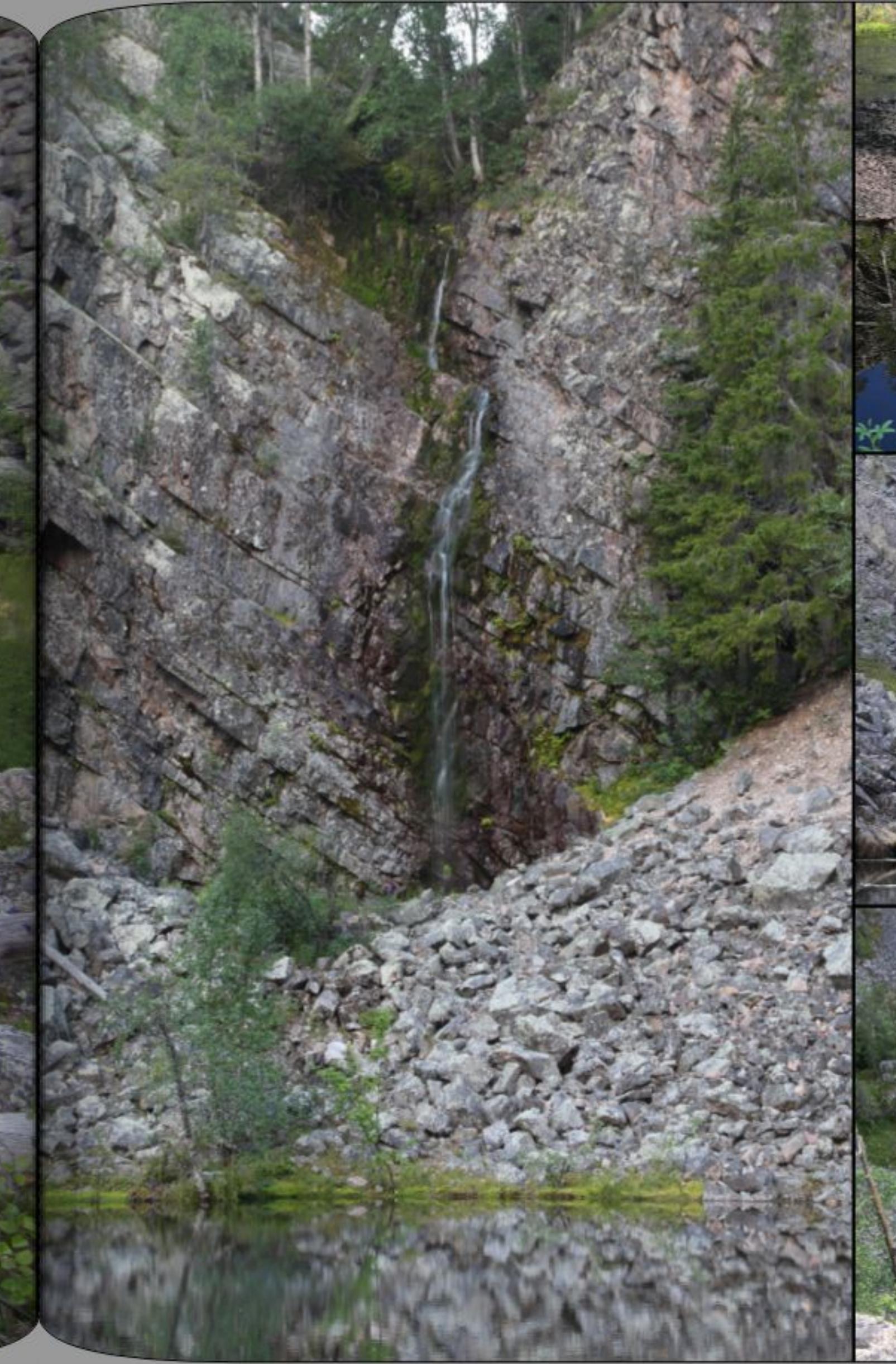

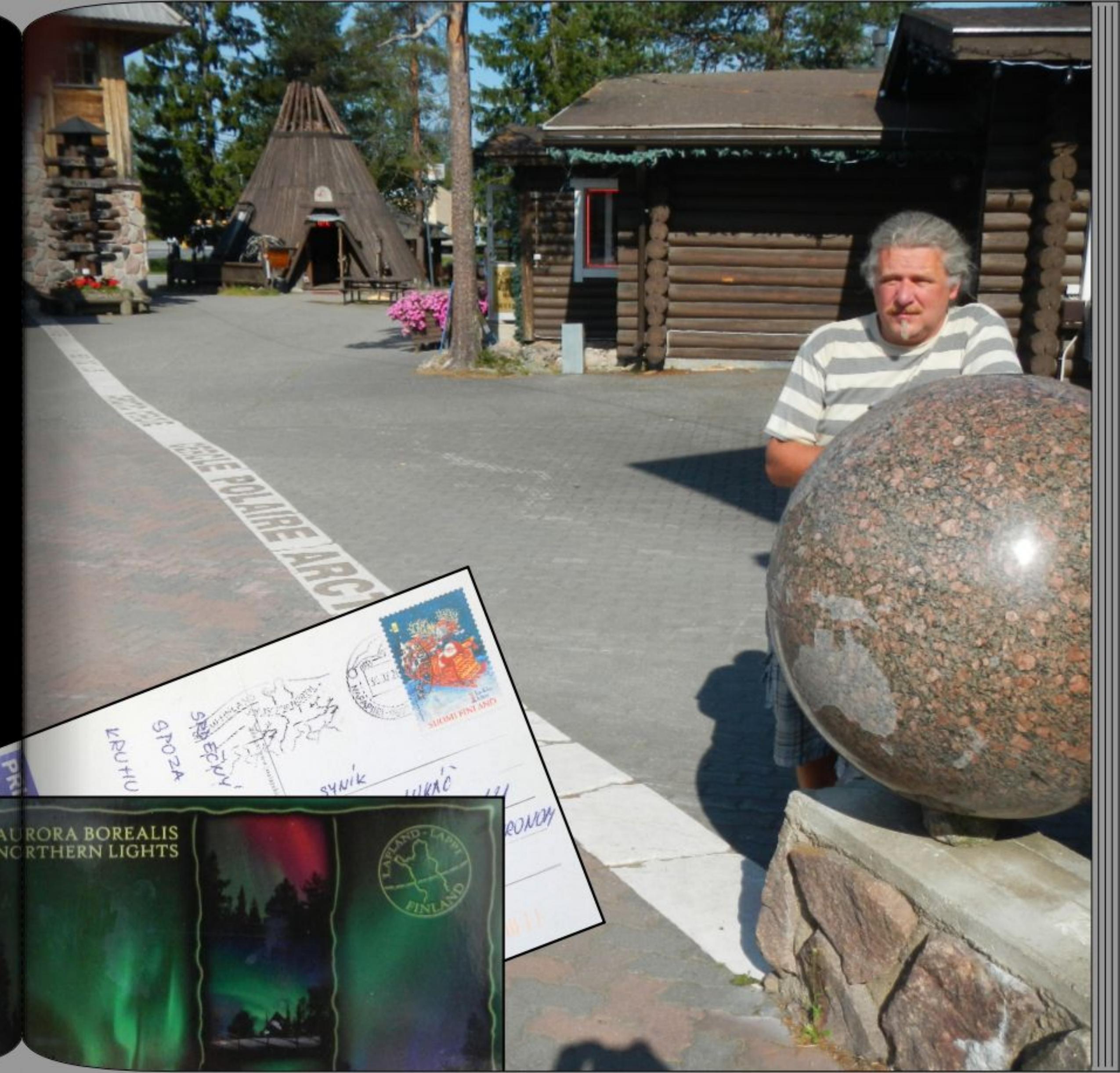
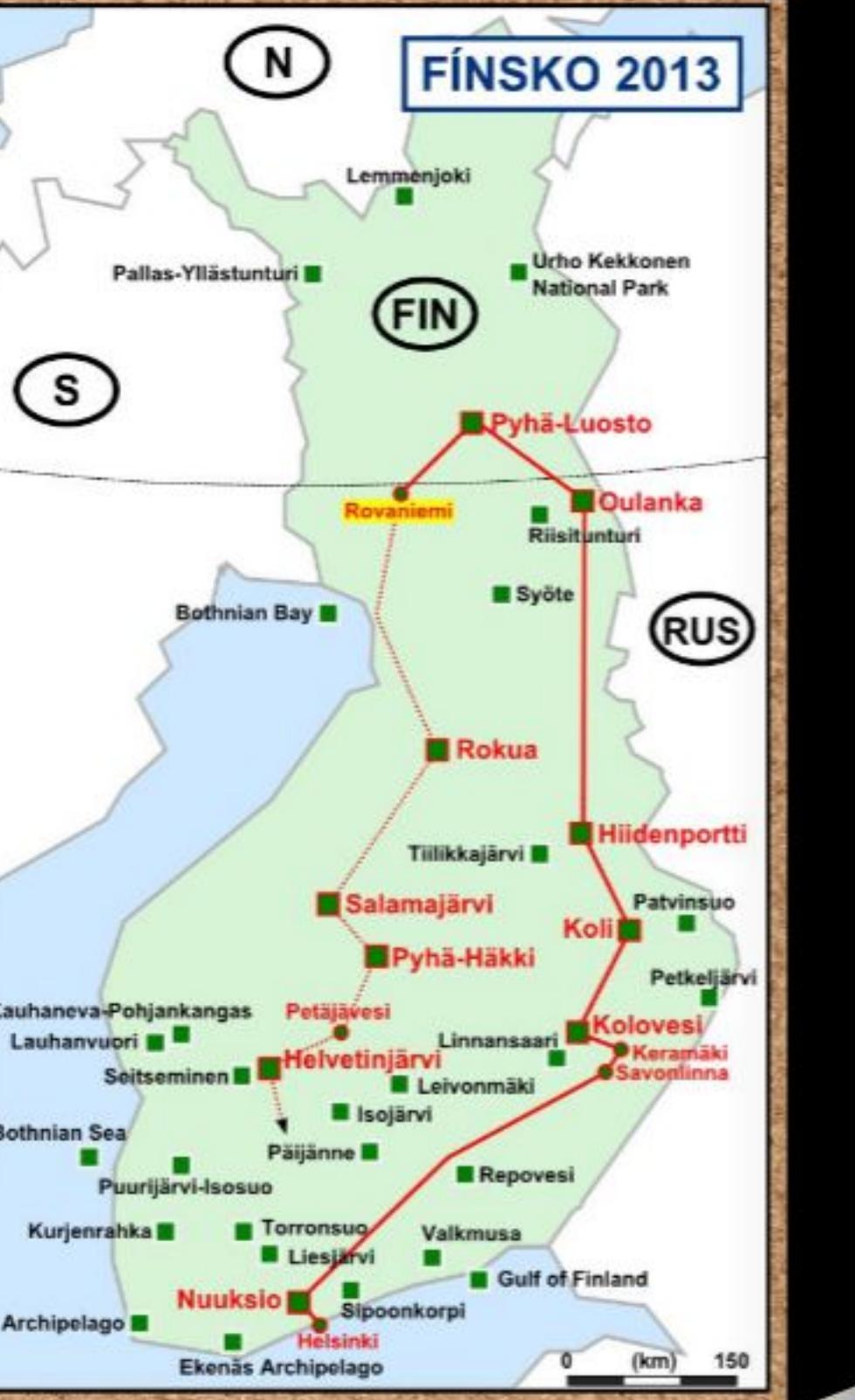
NP PYHÄ-LUOSTO PYHÄTUNTURI

NP Pyhä-Luosto je najmladším z fínskych národných parkov. Vznikol v roku 2005 rozšírením pôvodného parku Pyhätunturi vyhláseného v roku 1938, takže ide vlastne súčasne o najstarší aj najmladší fínsky národný park. Je nazvaný podľa starého kultového miesta Laponcov – v preklade to znamená niečo ako Svätý tundrový vrch. Tvorí nápadnú dominantu tohto kraja. Má dvanásť vrcholov zreteľne vyznačených hlbokými údoliami a balvanovými prúdmi na strmých svahoch. Časť hrebeňa sa nachádza mimo parku a je využívaná ako ski-centrum. V parku je najatraktívnejšia roklina Isokuru, ktorá je vlastne veľkým kamenným morom. Na jednotlivých kameňoch často vidno „vlny“ ako pozostatok obrúsenia ľadovcom.

Rovaniemi je administratívnym a obchodným centrom fínskej najsevernejšej provincie - Laponska. Leží nedaleko severného polárneho kruhu.

Priamo v meste sa nachádza zaujímavé múzeum Arktikum s bohatými expozíciami zameranými na prírodu, kultúru, história a moderný život v Arktíde.

Osem kilometrov severne je Dedina Santa Clausa (Santa Claus Village) - zábavné centrum umelého symbolu Vianoc. Okrem rôznych komerčných aktivít (napríklad fotografia so Santa Clausom) turisti najčastejšie vyhľadávajú fotografovanie na polárnom kruhu (vyznačený ako čiara na zemi) a zaslanie pohľadnice z polárneho kruhu so špeciálnou známkou a pečiatkou.

Bolo zaujímavé, že pohľadnica prišla domov tak rýchlo, ako keby bola odoslaná zo Slovenska. Za dva dni.

NP ROKUA

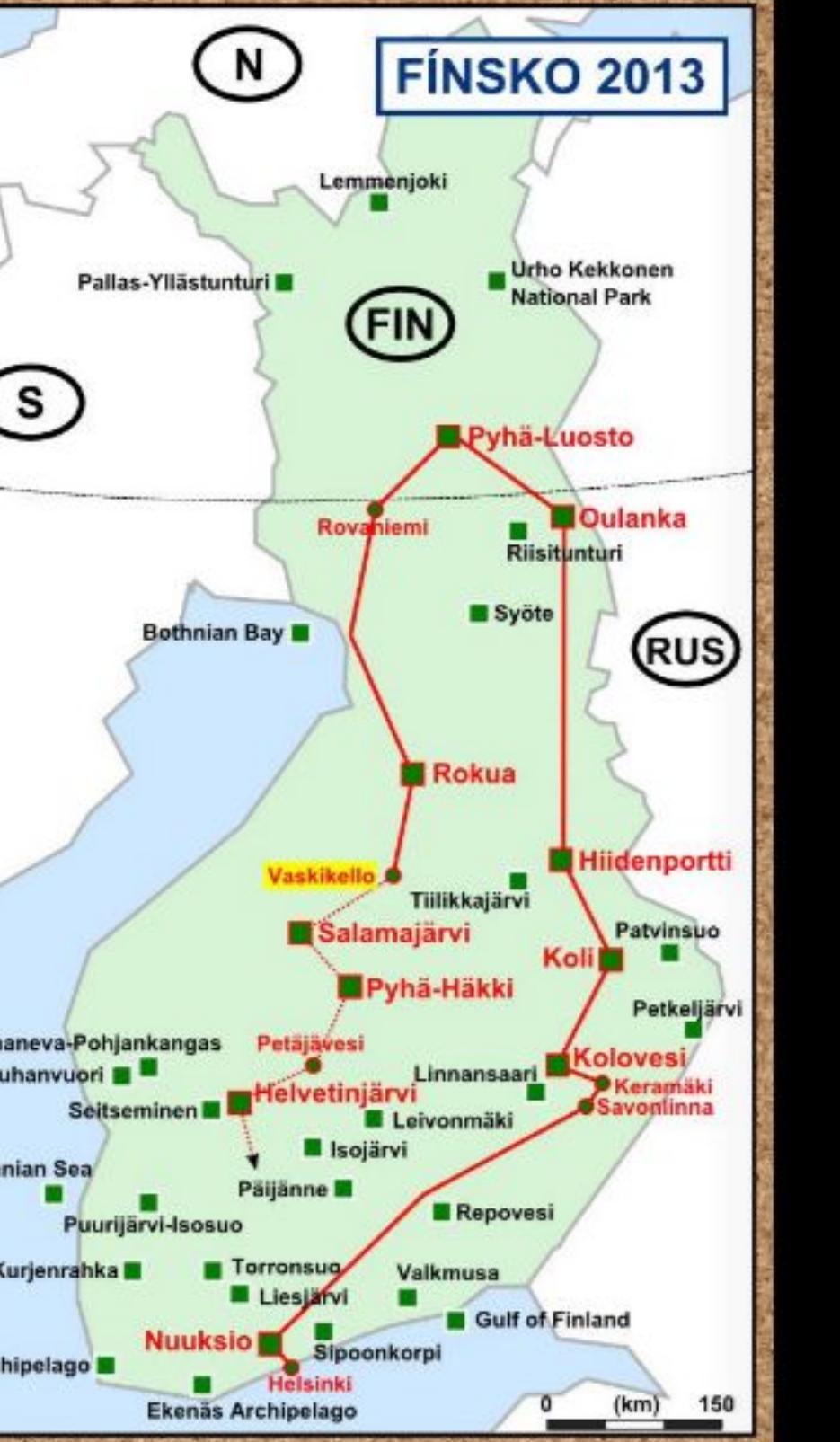
NP Rokua vznikol v roku 1956 a má len 8,8 km². Nachádza sa na južnej strane Rokuanvaara Hill, čo je esker dlhý asi 20 km a široký asi 5 km. Má charakter formácie pieskových dún porastených vegetáciou. Charakteristickým prvkom sú koberce hrubých bielych lišajníkov, ktoré sú neporušené aj preto, lebo oblasť je už aspoň 150 rokov chránená pred sobmi.

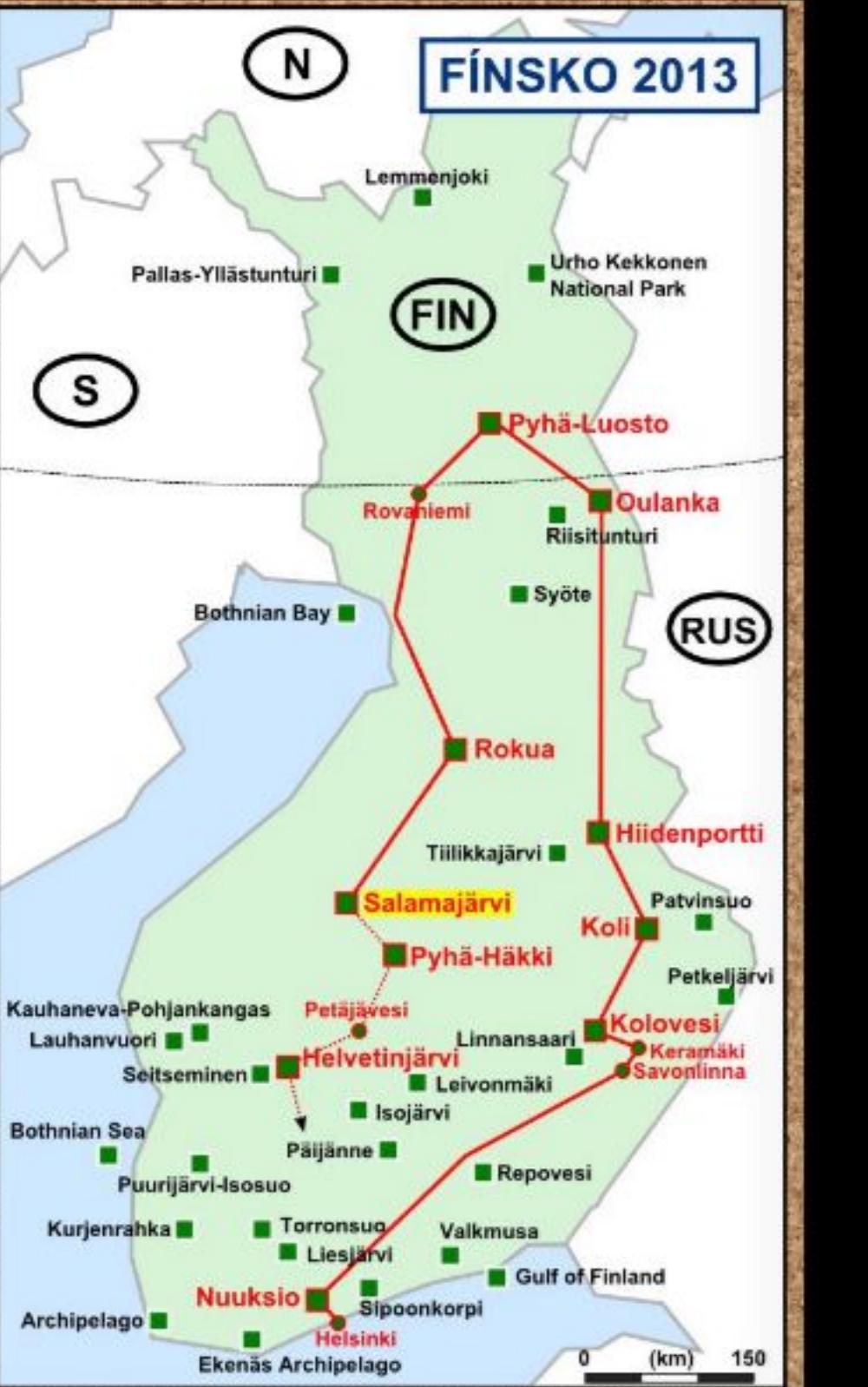
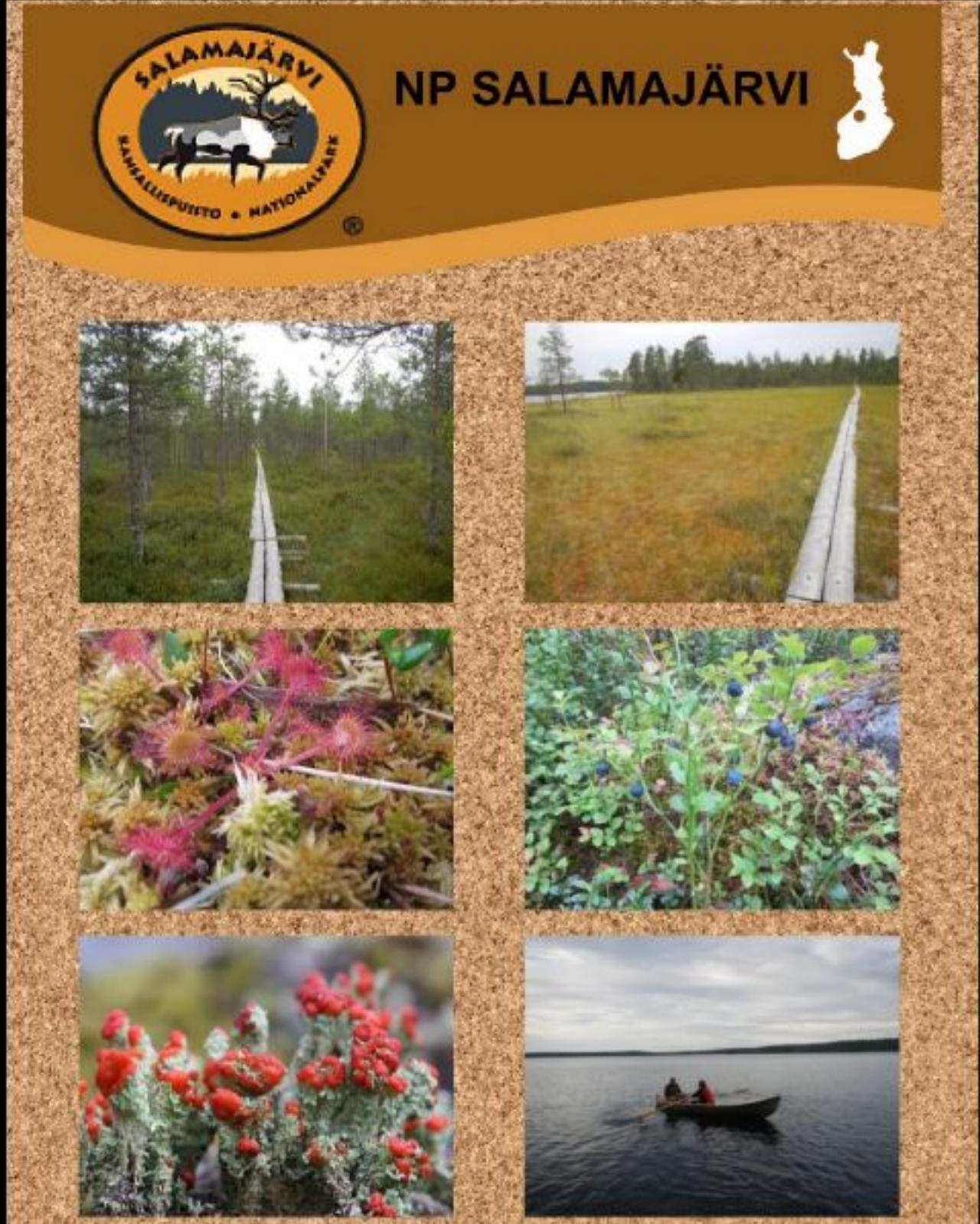

VASKIKELLO

Vaskikello je benzínová pumpa, reštaurácia a zbierka zvonov súčasne. Je dovolené na nich opatrne zvoníť, predsa len majú svoj vek a často sú prasknuté. Treba pritom myslieť aj na vlastné uši. Najväčší zvon je na poschodi „veže“. Má osem ton a priemer 255 cm. Spolu s ním je tam 5 veľkých zvonov a vážia 20 ton. Ako protiklad k mohutným zvonom je tam aj zvonohra zo štrnásťich zvonov, na ktorých sa dá hrať „klávesami“ podobne ako na organe.

NP Salamajärvi bol založený v roku 1982 na rozlohe 62 km². Park je jedným z mála miest výskytu divokých sobov vo Fínsku, bohužiaľ nie pôvodných. V parku nájdeme rašeliniská, jazerá, kamenné polia a je tu tiež pozorovacia veža na vodné vtáctvo.

Divoké soby už vo Fínsku na začiatku dvadsiateho storočia takmer nežili. V roku 1979 bolo do parku prešťahované stádo dvoch samcov a ôsmich samíc z oblasti Kuhmo (blízko ruských hraníc). V súčasnosti sa populácia udržuje v počte do 1000 kusov (asi aj z dôvodu prítomnosti vlkov).

Drevený chodník začína prehrávať'

Takýchto chodníkov sú tu
kilometre. Postupne klesajú do
koberca močiarnych rastlín. Ked'
príliš klesnú, správa parku na ne
položí nové.

Takáto krásu zostáva bežnému oku skrytá. Odhalí ju až makrofotografia.
Veľkosť týchto „hríbikov“ sa meria v milimetroch.

Čučoriedky vytvárajú súvislé koberce. Na niektorých miestach sú ako tráva.

NP PYHA-HAKKI

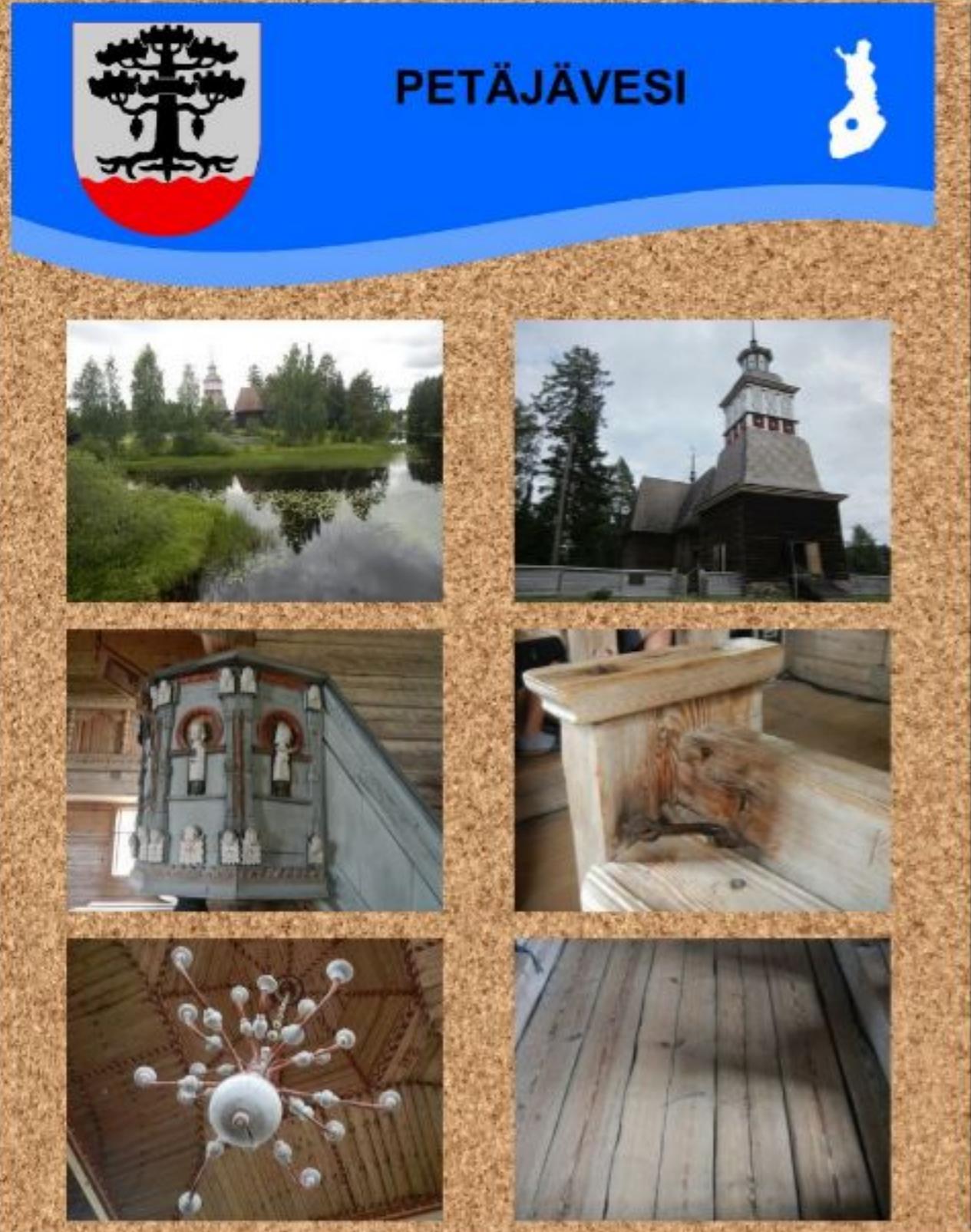
NP Pyhä-Häkki bol založený v roku 1956 (chránený je od roku 1912, kedy bola zakázaná ťažba dreva a akékoľvek využívanie pôdy) a má rozlohu 13 km². Polovicu tvoria močiare a slatiny, druhú polovicu lesy.

Park je významný starým prirodzeným lesom, ktorý ovplyvňovali iba požiare a víchrice. Priemerný vek je 250 rokov, najstaršie stromy sú zo šestnásťeho storočia (i keď nežijúce). Staré borovice dokážu vďaka svojej hrubej „korytnačej“ kôre prežiť aj požiare, ktoré na nich zanechávajú ohňovú jazvu na strane smeru šírenia požiaru. Podľa letokruhov starých stromov bolo za posledné poltisíročie v parku 44 požiarov.

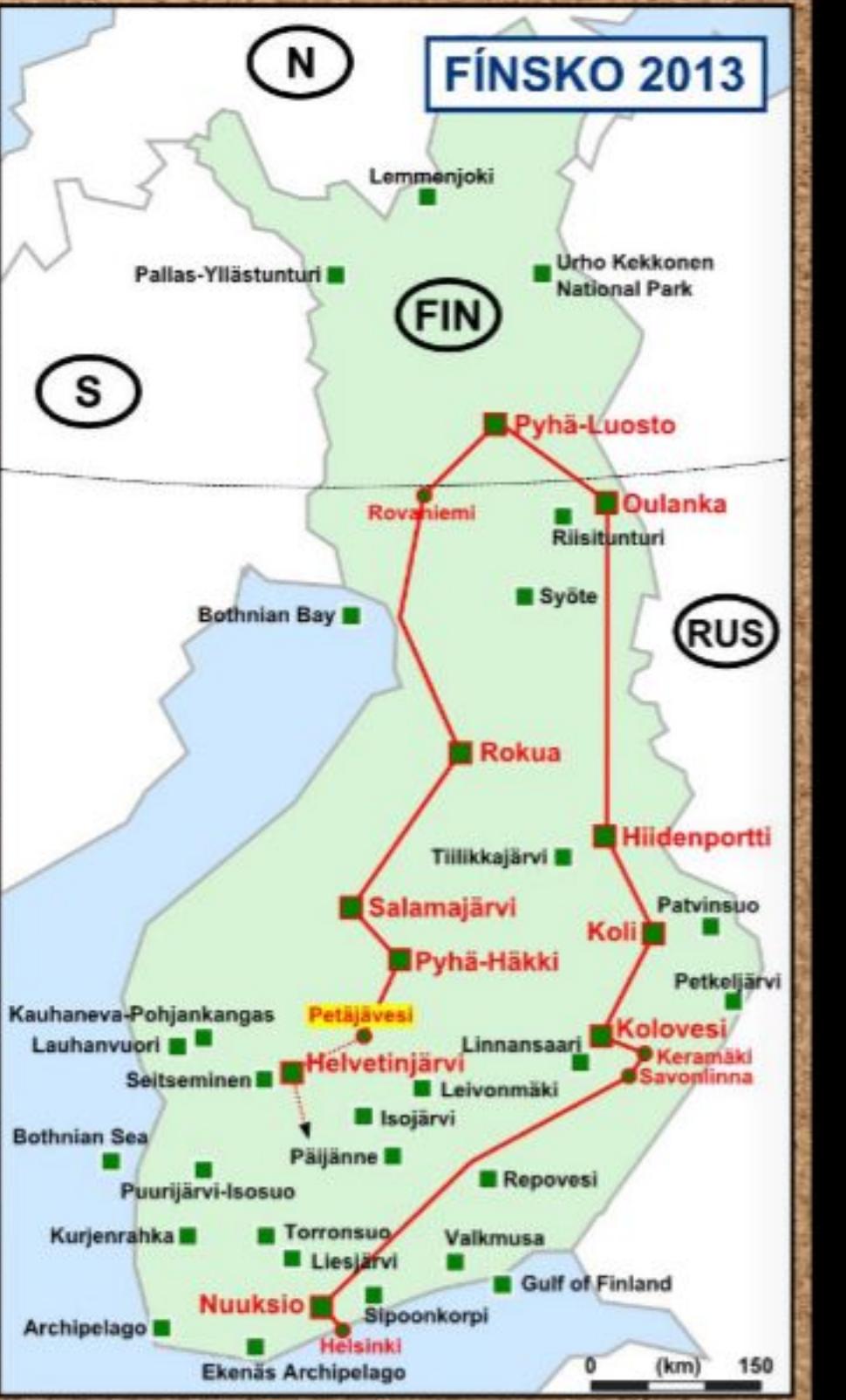

Ohňová jazva na starej borovici prezrádza, z ktorej strany prišiel požiar.

PETÄJÄVESI

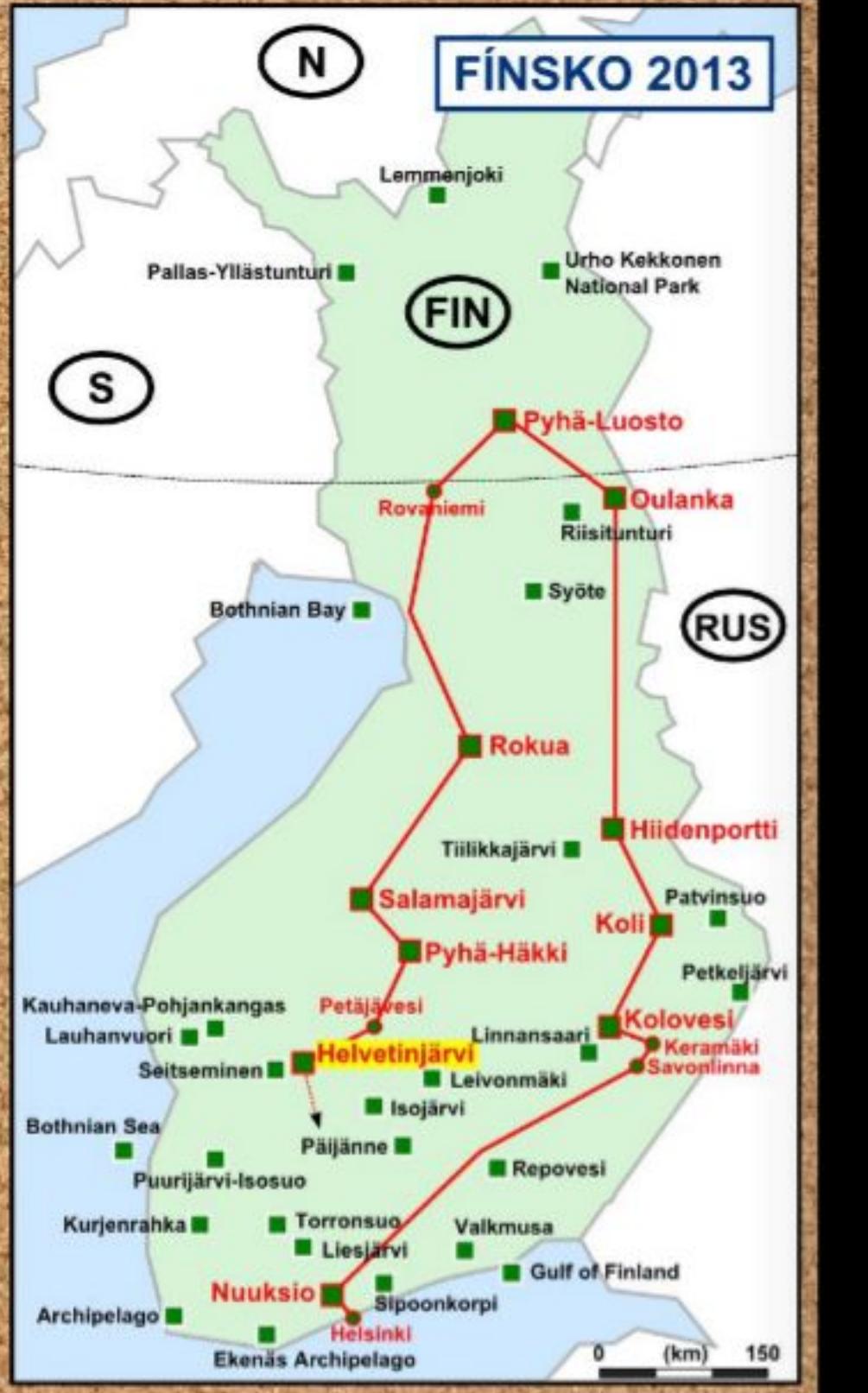
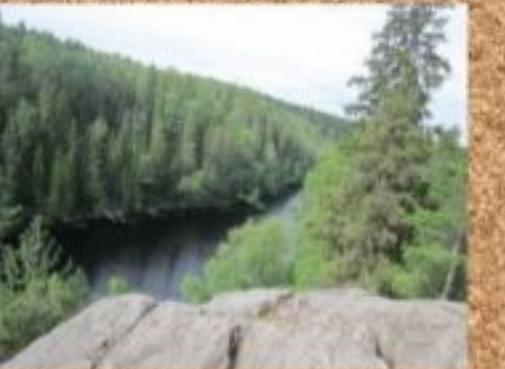
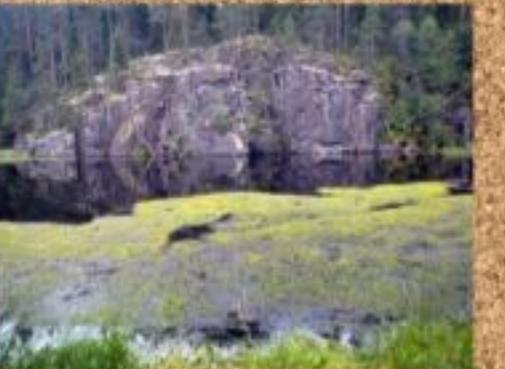

Kostol v Petäjävesi bol postavený vo fínskej obci Petäjävesi v rokoch 1763 – 1765. Zvonica bola pristavená v roku 1821. Je celý z dreva a je ukážkou škandinávskej architektúry, ale zároveň je postavený pod vplyvom renesancie a nesie i gotické prvky. Pre svoju unikátnosť bol v roku 1994 zaradený k svetovému dedičstvu UNESCO. Prestal slúžiť v roku 1879, kedy bol postavený nový kostol. Zostal v pôvodnom stave. V lete je populárny vďaka svadbám.

NP HELVETINJÄRVI

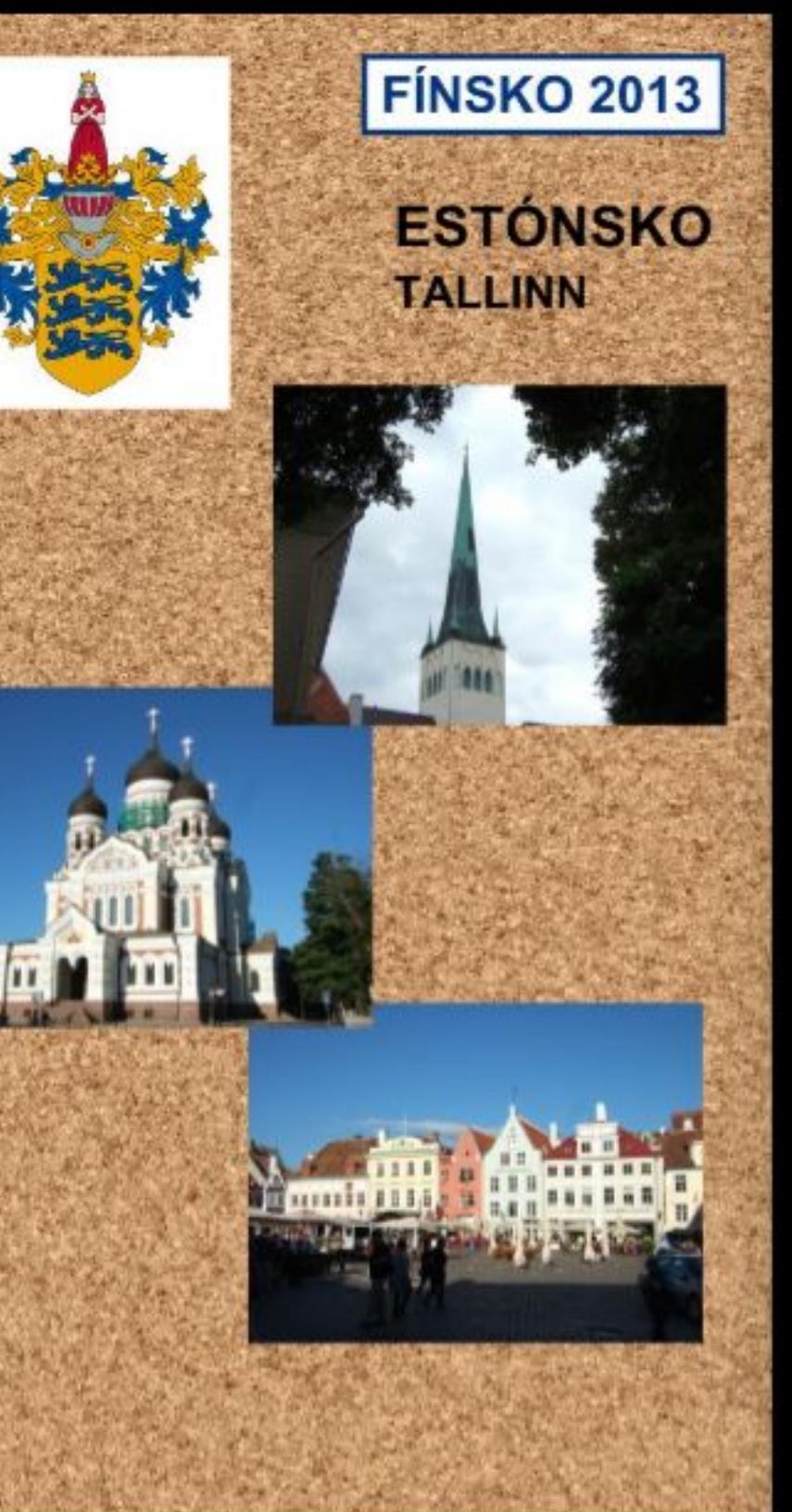

NP Helvetinjärvi bol založený v roku 1982 a jeho súčasná rozloha je 49,8 km². Svoje meno dostal po jednom z jazier na svojom území, Iso Hevetinjärvi („Veľké pekelné jazero“), ktoré sa nachádza v severozápadnom cípe parku. Nad jazerom sa týci aj najväčšia atrakcia parku, puklina Helvetinkolu. Neďaleko nej je známa turistická chata (vraj najstaršia v národných parkoch), v ktorej je ale zakázané nocovať (takzvaná denná chata). Park patrí vo Fínsku skôr medzi tie bežnejšie. Zaujímavostou je, že v strede parku sa nachádza oblasť s povolenou ťažbou dreva.

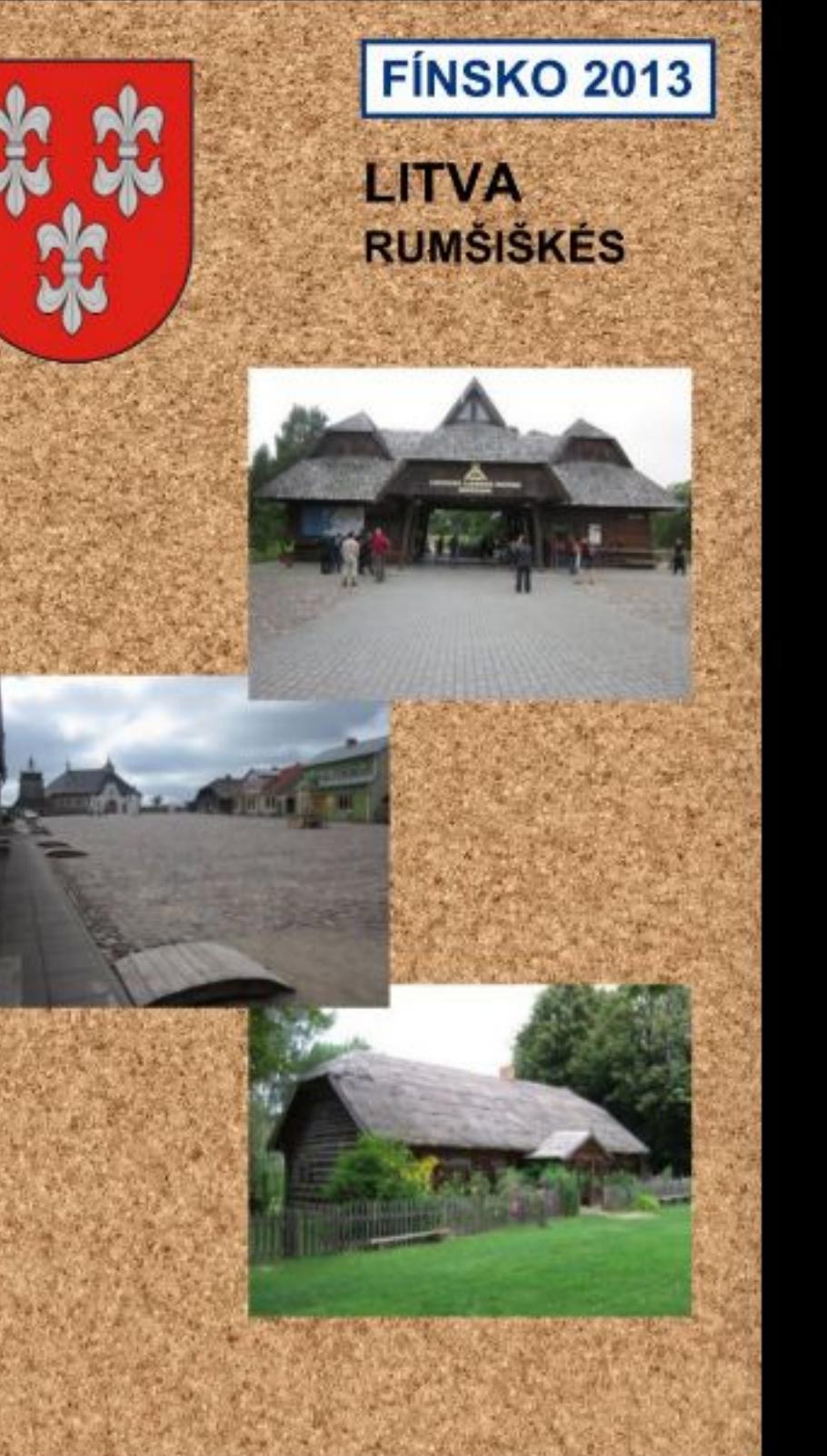

Puklina

Tallinn (v rokoch 1219 – 1917 Revel; 1940 – 1991 po rusky Таллин a Таллинн, nem. Reval, švéd. Reval, Lindanäs, dán. Lyndanise) je hlavné mesto Estónska a najdôležitejší estónsky prístav. Žije tu asi 400 tisíc obyvateľov. Hlavným turistickým cieľom je Staré Mesto s hradným vrchom Toompea. Práve toto historické jadro mesta bolo v roku 1997 zapísané na listinu svetového dedičstva UNESCO. Tallinn se tiež pýši najdlhšie fungujúcou lekárňou v Európe - Radničnou lekárňou (Raeapteek), ktorá je v prevádzke pravdepodobne už od roku 1415. Ďalšími turistickými atrakciami sú napríklad kostol Sv. Olafa (v rokoch 1549 až 1625 bol najvyššou stavbou na svete - teraz je na hrane strechy vyhliadka prístupná úzkym schodiskom vo veži), ruský pravoslávny chrám Alexandra Nevského, trh na námestí, pamätník obetí potopeného trajektu Estonia...

V obci Rumšiškės ležiacej na brehu Kaunaskej prie hrady na rieke Nemunas sa nachádza litovský skansen, prevažne lúky s prenesenými celými statkami, vaternými mlynmi a kostolíkmi. Rozlohou patrí medzi najväčšie skanzeny na svete. Cesta okolo areálu je dlhá asi 6 km, skansen je rozdelený do štyroch významných litovských regiónov. Uprostred areálu je vo výstavbe malé remeslnícke mestečko s ukázkami práce (keramika, drevo, jantárové šperky...). So školou i krčmou. V čase našej návštevy sa tam konal veľký techno hudobný festival.

Táboriská

Dve pily a sekera - štandardná výbava táboriska.
A nikto ich neukradne!

Ohniská

Latríny

Náš stan

Otvor so srdiečkom neznamená, že je pre zamilovaných

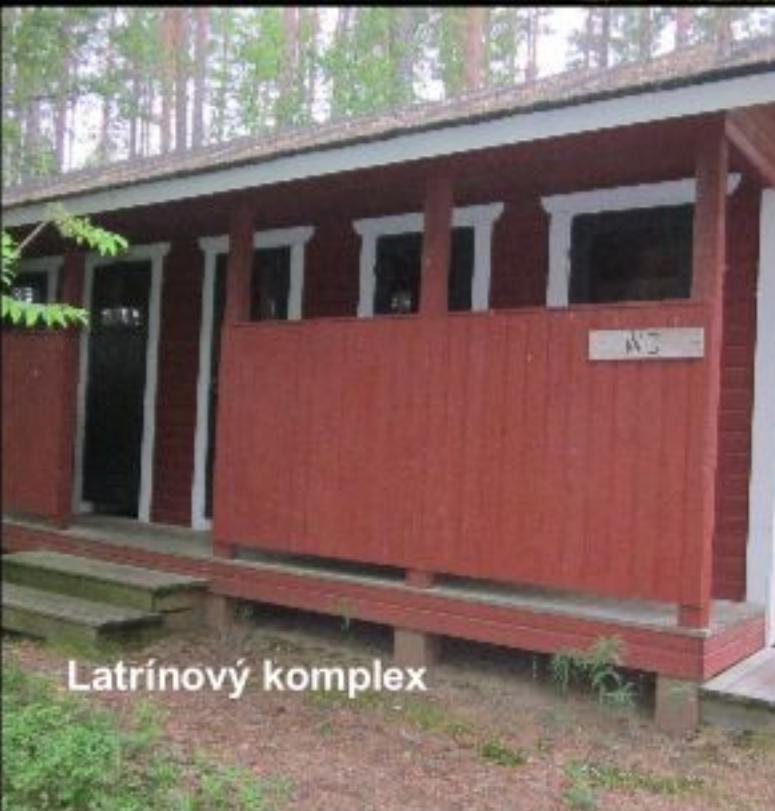
Otvor s kosoštvorcovom neznamená, že je pre ženy

Sú prichystaní aj na tretie pohlavie

Latrína pre vozíčkárov naznačuje, že aj park je vhodný pre vozíčkárov.

Latrínový komplex

Toaleták, lopatka a piliny (rašelina) - štandardná výbava latrín

Sauny

Turistická polpenzia

Zaujímavé stromy

